

รายงานการวิจัยในชั้นเรียน

เรื่อง

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจของเด็กอนุบาลชั้นปีที่1/4

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว

โดยใช้กิจกรรมเล่านิทานคุณธรรม

สมลักษณ์ เมฆหมอก

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญา ศึกษาศาสตรบัณฑิต

สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

พ.ศ.2560

รายงานการวิจัยในชั้นเรียน
เรื่อง
การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจของเด็กอนุบาลชั้นปีที่1
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว
โดยใช้กิจกรรมเล่านิทานคุณธรรม

สมลักษณ์ เมฆหมอก

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต
สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

พ.ศ.2560

บทคัดย่อ

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจของเด็กอนุบาลชั้นปีที่1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดไผ่โรงวัวโดยใช้กิจกรรมเล่านิทานคุณธรรม

สมลักษณ์ เมฆหมอก (2560) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานชุดคุณธรรม.

ปริญญา ศึกษาศาสตรบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.คณะที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร.สุนทร เทียนงาม อาจารย์ ดร.อารีย์ พรหมเล็ก อาจารย์ชนม์ธิดา ยาแก้ว

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานชุดคุณธรรม 3 เรื่อง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุ 3-4 ปีกำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่1 ห้อง4 ปีการศึกษา 2560 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว จังหวัด สุพรรณบุรี ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง รวม19คน เพื่อเป็นกลุ่มทดลอง3สัปดาห์ๆวันๆ20 นาที รวม30ครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเล่านิทานชุดคุณธรรมคือ1.นิทาน3เรื่อง หนูแก่งส้มมีน้ำใจ น้ำใจของเมโลดี้ และหนูดีไม่มีน้ำใจ 2.แผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานชุดคุณธรรม 3.แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความมีน้ำใจของเด็กปฐมวัย แบบแผนการวิจัยใช้แบบ(one- Group pretest-posttest Design) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติที่เป็น ค่าเฉลี่ย และ ค่าเฉลี่ยร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

เด็กนักเรียนหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานชุดคุณธรรมจริยธรรมส่งเสริมด้านความมีน้ำใจ มีการพัฒนาคุณธรรมด้านความมีน้ำใจสูงขึ้นตามลำดับ แตกต่างจากก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างสูงในการให้คำปรึกษา แนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆเป็นอย่างดีจาก อาจารย์ ดร.สุนทร เทียนงาม อาจารย์ ดร.อารีย์ พรหมเล็ก อาจารย์ ชนม์ธิดา ขาแก้ว ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ องค์การบริหารส่วนตำบลบางตาเถรที่ให้ทุนศึกษาต่อ ในสาขาวิชาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (โครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัยสวนดุสิต)

ขอกราบขอบพระคุณคณะเพื่อนครูทุกท่าน นักเรียนระดับอนุบาลชั้นปีที่ 1 ห้อง 4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดไผ่โรงวัวที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณครอบครัว พ่อ แม่ พี่ น้อง และลูกสาวที่คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ทำให้วิจัยฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

คุณค่า และประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ ขอมอบให้เด็กนักเรียน อนุบาลปีที่1 ห้องที่4 ปีการศึกษา 2560 และขอมอบให้ผู้ที่มีพระคุณทุกท่าน

สมลักษณ์ เมฆหมอก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	
แบบแสดงพฤติกรรมด้านความมีน้ำใจ	28
ตารางแสดงการดำเนินการทดลองการใช้ชุดนิทานคุณธรรม	31
ตารางแสดงค่าคะแนนพฤติกรรมด้านความมีน้ำใจ	34
สารบัญภาพ	
รูปแผนภูมิแสดงค่าเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจ	35
รูปการจัดกิจกรรมเล่านิทาน	47-49
รูปพฤติกรรมความมีน้ำใจหลังการใช้กิจกรรมเล่านิทาน	50-51
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและความเป็นมา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
สมมุติฐานของการวิจัย	2
คำถามของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	2
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย	2
เนื้อหา	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
สาระสำคัญของหลักสูตรปฐมวัย(3-5ปี)	6
ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย	6
หลักการศึกษามปฐมวัย	6
จุดมุ่งหมายของการศึกษามปฐมวัย	8

สารบัญ(ต่อ)

คุณลักษณะตามวัย	9
สาระการเรียนรู้	9
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม	9
ทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของเพียเจร์	11
ทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของโคลบลเบิร์ก	11
ทฤษฎีเสริมแรงของสกินเนอร์	13
ทฤษฎีทางสังคมของแบนคูรา	13
ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม	14
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม	15
ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม	15
หลักธรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ	15
คุณธรรมที่ใช้ในการดำเนินชีวิต	17
หลักธรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	18
วิธีการสอนคุณธรรมในเด็กปฐมวัย	19
กระบวนการพัฒนาจริยธรรมในเด็กปฐมวัย	19-20
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทาน	20
นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย	20
ความหมายของนิทาน	20
การเลือกนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย	21
ความหมายของการเล่านิทาน	22
คุณค่าของนิทานที่มีต่อการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัย	22
วิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
บทที่3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
กลุ่มเป้าหมาย	24
เครื่องมือ	24
การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	32

สารบัญ(ต่อ)

บทที่4 ผลการวิจัย	33
บทที่5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	36
วิธีวิจัย	37
ผลวิจัย	37
การอภิปรายผล	37
ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้	38
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	38
บรรณานุกรม	39
ภาคผนวก	40
ก. แผนการจัดประสบการณ์	41-43
ข. แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความมีน้ำใจ	44
ค. ตารางแสดงค่าคะแนนพฤติกรรมด้านความมีน้ำใจ	45
ค. ชุดนิทานพัฒนาคุณธรรม	46
ง. ภาพประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน ชุดคุณธรรม	47-49
จ. ภาพประกอบพฤติกรรมที่ได้ก่อก่อเกี่ยวกับความมีน้ำใจ	50-51
ฉ. ประวัติย่อผู้วิจัย	52

บทที่

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 กล่าวว่าการศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปีบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทของสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ.2546)

สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของเพียเจต์ (Piaget) และทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคห์ลเบิร์ก (Kohlberg moral development) เพียเจต์เชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กเป็นไปตามลำดับขั้น ขั้นที่ 1 ตั้งแต่เกิดถึง 1 ปี ระยะเวลาเด็กยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมใดๆ การแสดงออกใช้ตนเองเป็นศูนย์กลาง (egocentric) ต้องการความสุขของตนเองเท่านั้นไม่สนใจผู้อื่น 2.อายุตั้งแต่ 1 ขวบขึ้นไปจนถึง 5 ขวบ เริ่มสนใจบุคคลอื่น รู้ว่าบุคคลอื่นมีอำนาจเหนือเขา ระยะเวลาเด็กอาจต้องฝืนใจทำตามเพื่อไม่ให้ถูกลงโทษต่างๆ ที่ไม่รู้ว่าต้องทำตามเกณฑ์นั้นไปทำไมผู้ใหญ่ควรอธิบายและให้เหตุผลทุกครั้งเพื่อให้เด็กเข้าใจจุดมุ่งหมายนั้นๆ 3.อายุ 6 ปีขึ้นไป ระยะเวลาเริ่มมีความคิดเป็นของตนเอง รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลในการติดต่อกับบุคคลอื่น การติดต่อกับบุคคลอื่นจะคำนึงถึงความยุติธรรม ความเสมอภาค และการมีผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ส่วนทฤษฎีของลอเรนซ์ โคห์ลเบิร์ก (Lawrence Kohlberg) มีแนวคิดพื้นฐานมาจาก ทฤษฎีพัฒนาการทางเซาว์ ปัญญาของเพียเจต์โดยขยายขอบเขตงานวิจัยให้ครอบคลุมกว้างขวางมากขึ้น โคห์ลเบิร์กได้สรุปทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลออกเป็น 3 ระดับ คือ 1.ระดับก่อนเกณฑ์ทางสังคม 2.ระดับแสดงจริยธรรมตามเกณฑ์ของสังคม 3.ระดับจริยธรรมเหนือเกณฑ์ของสังคม โคห์ลเบิร์ก เชื่อว่าบุคคลนั้นจะดำเนินการไปในทางจริยธรรมตามลำดับขั้น โดยไม่ข้ามขั้นตอนแต่ทั้งนี้บุคคลอาจติดชะงักในขั้นหนึ่งขั้นใด หรือไม่ขึ้นอยู่กับสติปัญญาและสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้นๆ

จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดไผ่โรงวัวในแต่ละปี การศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่เริ่มเข้าเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับชั้นอนุบาลมี พฤติกรรมที่แสดงออกคล้ายคลึงกัน เช่นร้องไห้ ไม่สวัสดีคุณครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง พูดยาไม่ไพเราะ หวงของ เล่าไม่รู้จักแบ่งปัน พฤติกรรมต่างๆเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความอ่อนแอของสถาบันครอบครัว ซึ่งอาจมี สาเหตุมาจากปัญหาต่างๆของแต่ละครอบครัวนั้นๆเช่นพ่อแม่ผู้ปกครองไม่มีเวลาสอนลูกต้องทำงานแข่งกับ เวลา หรือเกิดจากสภาพแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่ ซึ่งต่างไปจากสังคมในอดีตที่ให้

ความสำคัญในการเลี้ยงดูลูกหลานเป็นพิเศษ พฤติกรรมของเด็กจึงเป็นไปในทางลบ นอกจากปัญหาการ อบรมเลี้ยงดูแล้ว อีกสาเหตุหนึ่งมาจากที่เด็กต้องเข้ามาอยู่ร่วมกันในสังคมใหม่พบกับบุคคลที่แปลกหน้าไม่ รู้จักคุ้นเคยมาก่อนทำให้เด็กเกิดความไม่ไว้วางใจจึงแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ซึ่งปัญหาดังกล่าว ครู ผู้ปกครองจึงมีบทบาทสำคัญและควรเป็นแบบอย่างที่ดีที่จะส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมที่ ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่หลากหลายซึ่งการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยควรส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วม หรือดำเนินกิจกรรมให้มากที่สุด จัดประสบการณ์แบบยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กเรียนรู้ร่วมกัน ฝึกการ ช่วยเหลือ แบ่งปัน มีน้ำใจต่อกัน เป็นการปูพื้นฐานทางคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กในทางอ้อมเช่นกัน ซึ่งการ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมจะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม เพราะคุณธรรมจริยธรรมเป็นปัจจัยสำคัญ ในการพัฒนาอุปนิสัยของเด็กและเป็นพื้นฐานของบุคคลในการดำเนินชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมี ความสุข การปลูกฝังให้เด็กมีพื้นฐานของการมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีขึ้นจึงเป็นหน้าที่สำคัญของบุคคลที่ เกี่ยวข้องจากประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้จากครอบครัว คนใกล้ชิด และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับวัยเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรมและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

จากการศึกษาปัญหาดังกล่าวเห็นว่าเด็กปฐมวัยควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมที่หลากหลาย จาก การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีการใช้นิทาน การละครการเล่นสร้างจริยธรรมให้กับเด็ก ตัวอย่างเช่น การพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยใช้การเล่นและการติดตามผล (ปราณี ปรีวาที.2551) การใช้ แม่แบบจากนิทานชาดก เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในเด็กปฐมวัย (วาริ นิยมธรรม.2536) อ้างใน (ปราณี ปรีวาที.2551) และนอกจากนี้ พบว่า มีการสอนจริยธรรม โดยใช้นิทานในการสอนวินัย โดยครูเป็น ผู้แต่งนิทานขึ้นและทดลองสอนจริง เมื่อมีเหตุการณ์ที่เด็กขาดระเบียบ ผลของการปลูกฝังวินัยจากการ เทียบเคียงจากนิทาน พบว่า เด็กพอใจและเข้าใจง่าย จดจำได้ (น้ำฝน ปิยะ. 2541:20-24) อ้างใน (ปราณี ปรี วาที.2551)

การที่ครูใช้นิทานในการเล่านิทานสอนเด็กปฐมวัยนั้น เพราะนิทานเป็นสื่อชนิดหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกับเด็ก ทุกวัย โดยเฉพาะเด็กปฐมวัย เพราะธรรมชาติของเด็กเป็นวัยที่ชอบฟังการเล่านิทาน ชอบใช้จินตนาการและ มีความสุขกับการฟังเรื่องเล่าที่มีความสนุกเพลิดเพลินและได้รับความรู้ไปโดยไม่รู้ตัวและการลอกเลียนแบบ ความดีตามตัวละครในนิทานที่ครูสอดแทรกไว้นั้นสามารถส่งเสริมและทำให้เด็กปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของ ตนเองไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่นและต่อสังคมเพื่อที่จะได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

จากเหตุผลและสภาพปัญหาที่กล่าวมา จึงทำให้ผู้วิจัย มีความสนใจที่จะพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจ โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานจากชุดนิทานคุณธรรม ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ การเลือกกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม และเป็นรูปแบบของการพัฒนาจริยธรรมให้กับเด็กเพื่อเป็นคนดีของสังคมต่อไป

2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจของเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดไผ่โรงวัวโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม

2.1สมมติฐานการวิจัย

1.หลังจากการใช้กิจกรรมการเล่านิทานเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจของเด็กอนุบาล 3ขวบ ห้อง 4มีพฤติกรรมด้านความมีน้ำใจในชั้นเรียนสูงขึ้น

2.2คำถามของการวิจัย

1.หลังการใช้กิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านความมีน้ำใจของเด็กอนุบาล 3ขวบ ห้อง4มีพฤติกรรมด้านความมีน้ำใจในชั้นเรียนสูงขึ้นหรือไม่

3.ขอบเขตการวิจัย

3.1ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กนักเรียนชาย- หญิง อายุ 3-4ขวบ ชั้นอนุบาลปีที่1ภาคเรียนที่1 ปีการศึกษา 2560 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางคาเถร

3.2กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กนักเรียนชาย- หญิง อายุ 3-4ขวบ ชั้นอนุบาลปีที่1ภาคเรียนที่1 ปีการศึกษา 2560 ห้อง4 จำนวน 19คน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

3.3เนื้อหา

การใช้กิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจของเด็กอนุบาล3-4ขวบชั้นอนุบาลปีที่ 1 ห้อง4 โดยการสร้างนิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสอดคล้องกับพฤติกรรมด้านความมีน้ำใจ 1เรื่องและนิทานที่มีผู้แต่งอยู่แล้ว 2 เรื่อง รวม 3 เรื่อง

3.4ตัวแปร

ตัวแปรต้น ชุดนิทานคุณธรรม

ตัวแปรตาม พฤติกรรมด้านความมีน้ำใจ

3.5ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้ทำการทดลอง ภาคเรียนที่ที่1 ปีการศึกษา2560 โดยใช้การเล่านิทานคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ 3 เรื่อง เป็นเวลา 3สัปดาห์ๆละวันๆละ20 นาที รวม 30 ครั้ง

4.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.นักเรียนที่ได้รับการทดลองกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรมด้านความมีน้ำใจมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น
- 2.เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยที่จะพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก

5.นิยามคำศัพท์เฉพาะ

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียนชาย-หญิง ที่มีอายุ 3-4ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่1 ปีการศึกษา 2560 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางตาเถร

ชุดนิทานคุณธรรม 3 เรื่อง มีสาระคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจดังนี้

เรื่องที่1 หนูแก่งส้มมีน้ำใจ แสดงความมีน้ำใจโดยการแบ่งปัน

เรื่องที่2 น้ำใจของเมโลดี้ แสดงความมีน้ำใจโดยการช่วยเหลือ

เรื่องที่3 หนูดีไม่มีน้ำใจ แสดงถึงผลของการไม่มีน้ำใจต่อเพื่อนและผลที่ได้รับ

ความมีน้ำใจ คือ ความต้องการช่วยเหลือเพื่อนเวลาเขาเดือดร้อน ยกโทษให้แก่เพื่อนชอบทำอะไรเล็กๆน้อยๆ ให้ผู้อื่น มีน้ำใจต่อผู้อื่น เห็นใจเมื่อผู้อื่นได้รับอันตรายหรือเจ็บป่วย แสดงความรักใคร่ชอบพลงต่อผู้อื่น

เอษณีย์ จัตรวิทยานนท์(2537:47) ได้ให้ความหมายว่า ความมีน้ำใจ การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึก หรือปฏิกิริยาตอบสนองที่มีต่อผู้อื่นอันเป็นลักษณะทางจิตใจในด้านให้ความช่วยเหลือในเวลาผู้อื่นเดือดร้อน ยกโทษเมื่อทำผิด มีความเมตตากรุณาต่อผู้ด้อยโอกาสและการกระทำนี้เต็มไปด้วยความปรารถนาดีรวมทั้งการให้กำลังใจให้แรงบันดาลใจและจิตใจไม่ตรี มิตรภาพที่ไม่หวังผลตอบแทน

<http://blogger-bua.blogspot.com/2012-12/blog-post.html>

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจโดยใช้ชุดนิทานส่งเสริมคุณธรรมครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1.สาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (3-5ปี)

1.1ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

1.2 หลักการ

1.3 จุดมุ่งหมาย

1.4 คุณลักษณะตามวัย

1.5 สาระการเรียนรู้

1.5.1ประสบการณ์สำคัญ

1.5.2สาระที่ควรรู้

2.แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม

2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลบลเบิร์ก(Kohlberg's Moral Development)

2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจร์

2.3ทฤษฎี

2.3 ทฤษฎีด้านไม่จริยธรรมสำหรับคนไทย

3.ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม

3.1 หลักธรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ

4.คุณธรรมที่ใช้ในการดำเนินชีวิต

5.หลักธรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

6.วิธีการสอนคุณธรรมในเด็กปฐมวัย

7.กระบวนการพัฒนาจริยธรรมในเด็ก

8.นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

8.1ความหมายของนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

8.2การเลือกนิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย

9.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทำวิจัยผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยในข้อต่างโดยอ้างถึงหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย ปีพุทธศักราช 2546 ดังหัวข้อต่อไปนี้

1.สาระสำคัญของหลักสูตรปฐมวัย

1.1ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาเด็กปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและการพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายในบริบท สังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐาน ภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)

1.2หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (กรมวิชาการ, 2547 ก, หน้า 5) ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ ของเด็ก โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ สติปัญญา โดยอยู่บน พื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และเป็นประสบการณ์ใหม่ที่เด็กได้รับ ต้องมีความหมายกับตัวเด็ก เป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษ ได้พัฒนา รวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรม และภาษาของเด็ก พัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุขใจในปัจจุบัน มิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้า เท่านั้น

2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จะต้องอยู่ ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ผู้สอนจะต้องจัด สภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย ไม่เครียด มีโอกาสออก กกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสม กับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือก เล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งการอยู่ร่วมกับ คนอื่นในสังคม ดังนั้นสภาพแวดล้อมทั้ง ภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคม ที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคน

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนมีความสำคัญ ต่อการจัด กิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็ก ทำมาเป็นผู้อำนวย ความสะดวก ในการจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์และกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้สอนต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุง ใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ เหมาะสมกับเด็ก

4. การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการ บูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น เป็นหน้าที่ของผู้สอน จะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวัน ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น ที่หลากหลายกิจกรรม

หลากหลายทักษะ หลากหลายประสบการณ์สำคัญ อย่างเหมาะสมกับวัยและ พัฒนาการ เพื่อให้บรรลุ จุดหมายของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้

5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินเด็กปฐมวัยใช้วิธีการสังเกต เป็นส่วน ใหญ่ ผู้สอนต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่า บรรลุตาม จุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการจากข้อมูล เชิงบรรยาย จากการ รวบรวมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก ตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงาน สามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้า เพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งให้เห็น ความ ต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็ก และขณะเดียวกันยัง ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

6. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่าง ทั้งนี้ เนื่องจาก สภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมา ผู้สอน พ่อแม่ และผู้ปกครองของเด็กจะต้องมี การแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกัน รับผิดชอบที่จะช่วยกันพัฒนา เด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน ดังนั้นผู้สอนจึงมิใช่แค่ แลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น แต่จะต้องให้พ่อแม่ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้มิได้ หมายความว่าให้พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตร ความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่ เหมาะสมกับวัยของเด็ก

จากหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กที่มีความสัมพันธ์และพัฒนา อย่าง ต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ยึดให้เด็กได้เรียนรู้ จากประสบการณ์ จริงด้วยตัวเด็กเองในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมบูรณาการ ให้เหมาะสมกับระดับ พัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน โดยถือว่าการเล่นอย่างมีจุดหมายเป็นหัวใจ สำคัญในการจัดประสบการณ์ ให้กับเด็ก และจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดต่าง ๆ หลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จึงกำหนดสาระสำคัญและ โครงสร้างของหลักสูตร ปฐมวัย ดังนี้

หลักสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักการของ หลักสูตรให้ เข้าใจ เพราะในการจัดประสบการณ์ให้เด็กอายุ 3-5 ปี จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู ควบคู่กับการให้ การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคนทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความบกพร่อง ทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและ การเรียนรู้ หรือเด็กที่ร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มี ผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส เพื่อให้ทุกพัฒนาทุก ด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างสมดุล โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัยและ ความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มี

ความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและ ให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการ สูงสุดตามศักยภาพ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีและคนเก่งของสังคม และสอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนาสภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ๆ

หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

1.3. จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มุ่งให้เด็ก มีพัฒนาการด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่าง ระหว่างบุคคลเมื่อเด็กจบการศึกษาระดับปฐมวัย เด็กจะบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่กำหนดไว้ในจุดหมาย 12 ข้อ จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสาน สัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่งดงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาที่เหมาะสมวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

1.4 คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึง วัยนั้น ๆ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3-5 ปี เพื่อนำไปพิจารณา จัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคน ซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยในการพัฒนาเด็กให้เต็มความสามารถและ ศักยภาพ พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และการพัฒนา จะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนต้องพาเด็กไปปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กอายุ 5 ปี มีดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย เช่น กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้ รับลูกบอล ที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว เขียนรูป สามเหลี่ยมตามแบบได้ ตัดกระดาษตามแนวโค้งที่กำหนด ใช้กล้ามเนื้อเล็กได้ดี เช่น ดึงกระดุม ผูกเชือกกรองเท้า ฯลฯ ยึดตัวคล่องแคล่ว

2. พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ เช่น รักครู แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์ อย่างเหมาะสม ระบุบทบาทหน้าที่ของตนเองและรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ชื่นชม ความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น ไม่ทำร้ายผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเสียใจ ยึดตนเอง เป็นศูนย์กลางน้อยลง

3. พัฒนาการด้านสังคม เช่น ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง เล่นหรือทำงาน โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้ พบผู้ใหญ่ รู้จักไหว้ ทำความเคารพ รู้จักขอบคุณ เมื่อรับของ จากผู้ใหญ่ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา เช่น บอกความแตกต่างของกลิ่น สี เสียง รส รูปร่าง จำแนก และจัดหมวดหมู่สิ่งของได้บอกชื่อนามสกุลและอายุของตนเองได้พยายามหาวิธีแก้ปัญหา ด้วยตนเอง สนทนาโต้ตอบ/ เล่าเป็นเรื่องราวได้ สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียด เพิ่มขึ้นและแปลกใหม่ รู้จักใช้คำถาม “ทำไม” “อย่างไร” เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม นับปากเปล่า ได้ถึง 20

1.5 การเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็ก อายุ 3-5 ปี ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้ คือ ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรรู้ ทั้งสองส่วนใช้เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาการให้มนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษาอาจจัดในรูปแบบหน่วยการสอนแบบบูรณาการหรือเลือกใช้แบบที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยรวมทั้งต้องสอดคล้องกับปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

1.5.1 ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ สติปัญญาช่วยให้เด็กเกิดทักษะที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้ โดยให้เด็ก ได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ

สิ่งของ บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ไปพร้อมกัน ด้วย ประสบการณ์สำคัญมีดังนี้

1. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสดูแล สุขอนามัยกล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็ก
2. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจเป็นการสนับสนุนให้เด็ก แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกที่เหมาะสมกับวัย มีความสุข ไร้แรงแค้นใได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สุขทริภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและความเชื่อมั่นในตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ
3. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมเป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับ บุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆรอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น เล่น การ ทำงานร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ปัญหาการขัดแย้งต่างๆ
4. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้ เรียนรู้สิ่ง ต่างๆรอบตัว ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า ผ่านการคิด การสังเกต การจำแนกเปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์ และเวลา

1.5.2 สารที่ควรรู้

1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จักอวัยวะและวิธีรักษาความ สะอาด ปลอดภัย มีสุขอนามัยที่ดี เรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองคนเดียวหรือกับผู้อื่น ตลอดจน เรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแสดงมารยาทที่ดี
2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรได้มีโอกาสรู้จักและรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับ ครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่างๆที่เด็กต้องเกี่ยวข้อง หรือมีโอกาสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ ในชีวิตประจำวัน
3. ธรรมชาติรอบตัวเด็กควรได้รู้จักสิ่งมีชีวิตที่เป็นต้นไม้ ดอกไม้ สัตว์ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของ โลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน
4. สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก เด็กควรได้รู้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะและการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิต ประจำวันของเด็ก

2. ทฤษฎีที่สอดคล้องกับงานวิจัย

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียร์เจท์

เพียร์เจท์เป็นผู้ริเริ่มความคิดที่ว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความฉลาดที่จะรับรู้ กฎเกณฑ์และลักษณะต่างๆทางสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้นๆ เขาเชื่อว่าจริยธรรมเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน (Complex Process) ระหว่างความรู้ ความรู้สึก และการสร้าง ในการศึกษาค้นคว้าเขาพบว่าเด็กจะพัฒนาทางสติปัญญาได้ถึงขั้นสูงสุดได้เมื่ออายุประมาณ 8-10 ปี ดังนั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กจะบรรลุถึงขั้นสูงสุดเมื่ออายุประมาณ 8-10 ปีเช่นกัน เพียร์เจท์ได้แบ่งขั้นการพัฒนาจริยธรรมของมนุษย์เป็น 3 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนจริยธรรม เริ่มตั้งแต่เด็กแรกเกิดจนถึง 2 ขวบ ในขณะที่เด็กที่ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียดมีแต่ความต้องการทางกาย ซึ่งต้องการจะได้รับการบำบัดโดยไม่คำนึงถึงสาเหตุ เมื่อเด็กมีความสามารถในการพูดก็จะเรียนรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อบุคคลอื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติตามคำสั่ง เริ่มตั้งแต่ 2-8 ขวบเด็กจะมีพัฒนาการในการปฏิบัติตามคำสั่งมีความเกรงกลัวผู้ใหญ่ และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่คือสิ่งที่ตนต้องทำตาม

ขั้นที่ 3 ขั้นยึดหลักแห่งตน เกิดจากการพัฒนาทางสติปัญญาและประสบการณ์ในดราม่าในกลุ่มเพื่อน เด็กด้วยกัน ความเกรงกลัวอำนาจภายนอกกลายเป็นหลักภายในจิตใจของเด็กเกี่ยวกับความยุติธรรม เมื่อเด็กพบว่าเกณฑ์ทางศีลธรรมที่บ้าน ทางโรงเรียน และทางสังคมที่แตกต่างกัน เด็กจะตัดสินใจเลือกเกณฑ์เอง โดยปรับเกณฑ์ทั้งหลายเข้าด้วยกัน

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคห์ลเบิร์ก(Kohlberg's Moral Development)

ลอว์เรนซ์ โคห์ลเบิร์ก (Lawrence Kohlberg) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวเพียร์เจท์ และพบว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นมิได้บรรลุจุดสมบูรณ์เมื่อบุคคลอายุได้ 10 ปี แต่จะพัฒนาไป อีกหลายขั้นตอนจากอายุ 11-25 ปี และเขายังเชื่อว่า ในการวัดขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นจะต้องใช้การให้ เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเดียวกันนั้น โคห์เบิร์ก ได้แบ่งระดับของจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งทั้ง 3 ระดับ นั้น จัดเป็นขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมได้ 6 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ใช้หลักการหลบหลีกการลงโทษ (Obedience and Punishment Orientation) เกิดขึ้นกับ เด็ก ในช่วงอายุแรกเกิดถึง 7 ปี ขั้นนี้เด็กชอบใช้การหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ เลือกระกระทำในทางที่เกิดประโยชน์แก่ตนเองมากกว่า เด็กมักเข้าใจว่าความดี หมายถึง สิ่งที่ทำแล้วไม่ถูกลงโทษหรือถูกตำหนิ เช่น เด็กทำการบ้าน เด็กทาเวรเพราะกลัวครูถูกลงโทษเป็นต้นการตัดสินใจว่าจะไรถูกหรือผิด เด็กจะมองที่ผลของการกระทำว่าถ้า ทาเสียหายนมากก็ตัดสินใจว่า การกระทำนั้นผิด ไม่ได้มองที่สาเหตุของการกระทำ

ขั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัล (Naively Egoistic Orientation) เกิดกับเด็กในช่วง อายุ 7-10 ปี ขั้นนี้เด็กจะค่อย ๆ เน้นความสำคัญของการได้รับรางวัลและคำชมเชย การสัญญาว่าจะให้รางวัลจึงเป็นแรงจูงใจให้เด็กกระทำความดีได้มากกว่าการดูว่าหรือรู้ว่าอะไรจะลงโทษ เช่น เด็กจะช่วยบิดามารดาทำงานเพื่อ

ต้องการได้รับคำชมเชยสรุปว่า จริยธรรมขั้นนี้จะเน้นการต้องการได้รับคำชมเชยและรางวัลมากกว่าได้รับการลงโทษ

ขั้นที่ 3 ใช้หลักการกระทำที่คนอื่นเห็นว่าดี (Good-boy Orientation) เกิดกับบุคคลในช่วงอายุ 10- 13 ปี ขั้นนี้ตรงกับวัยที่เด็กย่างเข้าวัยรุ่นเด็กจะให้ความสำคัญแก่กลุ่มเพื่อนมาก จะกระทำเพื่อต้องการให้กลุ่มยอมรับจึงมีการเลียนแบบตัวแบบที่ตนเห็นว่าดีงาม คือ เอาอย่างเด็กดี (Good Boy,Nice Girl) เด็กวัยนี้ส่วนใหญ่จะทำตามในสิ่งที่ตนตัดสินใจว่าคนอื่นจะเห็นด้วยหรือยอมรับ เพื่อนให้เป็นที่ชอบพอและเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน สรุปจริยธรรมขั้นนี้เน้นหนักในด้านการทำตามคนอื่นมากกว่าการคำนึงเรื่องการถูกลงโทษ และการ ต้องการรางวัล

ขั้นที่ 4 ใช้หลักการกระทำตามหน้าที่ (Authority and Social Order Maintaining Orientation) เกิดกับบุคคลในช่วงอายุ 13-16 ปี ขั้นนี้บุคคลจะมีความรู้และประสบการณ์ว่า แต่ละกลุ่มจะมีกฎเกณฑ์ให้ สมาชิกยึดถือ มีความเข้าใจในหน้าที่ของตนในกลุ่ม มีศรัทธาในกฎเกณฑ์ของกลุ่มมากพอสมควร เข้าใจใน บทบาทของผู้อื่น การกระทำที่ถูกต้องจะต้องพิจารณาเพื่อกลุ่มหรือส่วนรวมสรุปว่า จริยธรรมขั้นนี้ในเรื่องการกระทำตามหน้าที่ในหมู่คณะ ทำตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมมากกว่า กลัวการถูกลงโทษ หรือทำเพื่อต้องการรางวัลหรือกระทำตามกลุ่มเพื่อน

ขั้นที่ 5 ใช้หลักการเคารพตนเองหรือการทำตามคำมั่นสัญญา (Contractual Legalistic Orientation) เกิดกับบุคคลอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ขั้นนี้บุคคลพยายามกระทำเพื่อหลบหนีไม่ให้อุบัติตราหน้าว่า เป็นขาดเหตุผล เป็นคนไม่แน่นอน คำว่า หน้าที่ของบุคคลในที่นี้ หมายถึง การกระทำตามที่ตกลงมีความเคารพตนเองและต้องการให้ผู้อื่นเคารพตน ขั้นนี้บุคคลจะมีอุดมคติหรือคุณธรรมประจำใจตนเองหรือสัญญาไว้กับผู้อื่น ไม่พยายามลิดรอนสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวด้วย

ขั้นที่ 6 ใช้หลักอุดมคติสากล (Conscience Orientation) เช่น หิริโอตตปละ คือ มีความละอายใจตนเองในการกระทำชั่วและเกรงกลัวบาป เป็นบุคคลที่มีการเสียสละเพื่อสังคมอย่าง แท้จริง เช่น มหาบุรุษของ อินเดีย คือ คานธี เป็นต้น

จากขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมทั้ง6ขั้นเหล่านี้ โคลเบอร์ก ได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับ1 คือ ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional level) (2-10 ปี) หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่น ในขั้นแรกสุด คือ การมุ่งที่จะหลบ หลีกมิให้ตนเองถูกลงโทษทางกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับ และยอมทำตามคำสั่งผู้ใหญ่ เพราะเป็นผู้มีอำนาจทางกายเหนือตน ขั้นที่สอง คือ การเลือกกระทำในสิ่งที่จะนำความพอใจมาให้ตนเอง

เท่านั้น เริ่มรู้จัก การแลกเปลี่ยนแบบเด็ก ๆ คือ เขาทำมา ฉันต้องทำไป เขาให้ฉัน ฉันต้องให้เขาตอบแทน เป็นต้น

ระดับ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional level) (10-16 ปี) หมายถึง การทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตนหรือทำตามกฎหมายและศาสนา บุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับ 2 นี้ยังต้องมีการควบคุม

จาก ภายนอกแต่ก็มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทสังคมได้ ในขั้นที่3บุคคลยังไม่เป็นตัวของตัวเองชอบคล้อย

ตามการชักจูงของผู้อื่นโดยเฉพาะเพื่อน ๆ ส่วนในขั้นที่4บุคคลมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็น ส่วนหนึ่งในสังคมของตน จึงถือได้ว่าตนมีหน้าที่ตามกฎหมายต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวัง

ระดับ 3 คือ ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post Conventional level) (16 ปีขึ้นไป) หมายถึง การ ตัดสินใจ ข้อขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาไตร่ตรองด้วยตนเอง และตัดสินใจไปตามแต่จะเห็นความสำคัญของ สิ่งใดมากกว่ากัน ขั้นที่5 คือ การเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ ขั้นที่6ซึ่งเป็นขั้นสูงสุดแสดงถึงการมีความรู้ลึกซึ้งนอกเหนือจาก กฎเกณฑ์ในสังคมของตน และการมีความยืดหยุ่นทางจริยธรรม เพื่อจุดมุ่งหมายในบั้นปลายอันเป็นอุดมคติ ที่ ยิ่งใหญ่การพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น โคห์ลเบิร์ก เชื่อว่าเป็นไปตามขั้น จากขั้นที่1ผ่านแต่ละ ขั้น ไปจนถึงขั้นที่6บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลในขั้นที่สูงขึ้นไปจะเกิดขึ้นด้วยการมี ความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นก่อนแล้ว และต่อมาบุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่า ๆ ได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลง

3.ทฤษฎีการเสริมแรงของสกินเนอร์

สกินเนอร์(Skinner)นักจิตวิทยาการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม อธิบายถึงพฤติกรรมของคนที่เกิดจาก ผลของปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ผลของการแสดงพฤติกรรมนั้นจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าสถานการณ์เดิม ถ้าเกิดขึ้นอีก เรียกผลของพฤติกรรมนั้นว่าการเสริมแรงทางบวก ถ้าไม่เกิดขึ้นอีกเรียกผลของพฤติกรรมนั้นว่าการลงโทษ ดังนั้นจึงอธิบายว่าการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมในเด็กปฐมวัยนั้นจะเรียนรู้ผ่านการเสริมแรงและการ ลงโทษ ถ้าแสดงพฤติกรรมใดแล้วได้รับการเสริมแรงเด็กจะทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกแต่ถ้าแสดงพฤติกรรมใด แล้วถูกลงโทษเด็กจะหยุดการกระทำนั้นๆ

จากทฤษฎีของสกินเนอร์ ในการนำมาพัฒนาคุณธรรมในเด็กปฐมวัย คือผู้ใหญ่ต้องกำหนดพฤติกรรม ที่พึงประสงค์เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมให้รางวัล เสริมแรงทางบวกถ้าแสดงพฤติกรรมที่ ไม่พึงประสงค์ให้ลงโทษ

4.ทฤษฎีทางสังคมของแบนดูรา

แบนดูรา(Bandura)นักจิตวิทยาสังคมอธิบายว่าเด็กปฐมวัยเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมทั้งดีและไม่ดี จากการสังเกตตัวแบบทั้งตัวแบบในชีวิตจริงและตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ ตัวแบบนี้จะทำหน้าที่สร้างหรือ ระบุพฤติกรรม การพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือพฤติกรรมคุณธรรมตามแนวนี้อือ การสร้างและการ เลือกตัวแบบที่ดีให้เด็กสังเกตโดยผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่1.กระบวนการเสนอให้เห็นตัว แบบที่ดีเมื่อตัวแบบแสดงพฤติกรรมดีจะได้รับการเสริมแรง ขั้นตอนที่2.กระบวนการเก็บจำ เมื่อเด็กสังเกต ตัวแบบแสดงพฤติกรรมดีแล้วได้รับการเสริมแรงเด็กจะจดจำพฤติกรรมนั้นกับสถานการณ์ที่สัมพันธ์กัน ขั้นตอนที่3 กระบวนการกระทำ เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ เด็กจะนำข้อมูลที่เก็บไว้ในความคิดมาสู่การ

กระทำเพื่อให้ได้ผลเหมือนตัวแบบ ขั้นตอนที่4กระบวนการจูงใจ เมื่อเด็กนำพฤติกรรมตามตัวแบบมาแสดง ในสถานการณ์ที่สัมพันธ์กัน โดยคาดว่าจะได้รับการเสริมแรงจึงควรได้รับการเสริมแรงเพื่อเป็นการจูงใจและ สนับสนุนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์

จากทฤษฎีของเบนจามินในการนำมาใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยคือ การเลือกตัวแบบที่ดีให้เด็กสังเกตและ จดจำและให้การเสริมแรงเมื่อเด็กทำพฤติกรรมที่เหมาะสมตามตัวแบบรวมทั้งการสังเกตตัวแบบที่แสดง พฤติกรรมที่ไม่ดีและถูกลงโทษเพื่อเป็นการระงับหรือยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

3.ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538:2-5) ได้ทำการศึกษาวิจัยถึงสาเหตุพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง โดย ได้ทำการประมวลผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สาเหตุของพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนไทยทั้งเด็กและ ผู้ใหญ่ อายุตั้งแต่ 6-60 ปี ว่าพฤติกรรมเหล่านั้น มีสาเหตุทางจิตใจอะไรบ้าง และได้นำมาประยุกต์เป็นทฤษฎี ต้นไม้จริยธรรมสำหรับคนไทย โดยแบ่งต้นไม้จริยธรรม ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1.ส่วนที่หนึ่ง ได้แก่ ดอกและผลไม้บนต้น ที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานดีละเว้นชั่วและพฤติกรรม การ ทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวม ซึ่งล้วนแต่เป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี พฤติกรรมที่เอื้อต่อการ การ พัฒนาประเทศ

2.ส่วนที่สอง ได้แก่ ส่วนลำต้นของต้นไม้ แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ซึ่ง ประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ

2.1 เหตุผลเชิงจริยธรรม

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลรู้จักใช้เหตุผลในการเลือกกระทำหรือไม่กระทำ กิจกรรมอย่างใด อย่างหนึ่งเมื่อมีเหตุการณ์บังคับ เหตุผลนี้จะแสดงให้ทราบถึงเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่ เบื้องหลังการ

คุณธรรม เป็นเรื่องของความจริงแท้หรือสัจธรรม คุณธรรมทำให้เกิดความประพฤติปฏิบัติที่ดี ทำให้ เกิดการรักษาสีล คุณธรรมเป็นตัวหลักและกระจายออกเป็นจริยธรรมและจรรยาบรรณ(พระเมธีธรรมาภรณ์

คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

คุณธรรมหมายถึง สิ่งที่มีคุณค่า มีประโยชน์ เป็นความดีงาม เป็นมโนธรรมเป็นเครื่องประดับประดา ครอบงำให้เกลียดความชั่ว กลัวบาป ใฝ่ความดี และเป็นเครื่องกระตุ้นผลักดันให้เกิดความรับผิดชอบ เกิด จิตสำนึกที่ดีมีความสงบเย็นภายใน(ประมวลจากการประชุมระดมความคิด)

คุณธรรม คุณงามความดีที่เป็นธรรมชาติ ก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ซึ่งรวม สรุปว่า คือ สภาพคุณงาม ความดี

ค่านิยม ค่านิยมทางสังคม เป็นระบบความชอบพิเศษที่คนในแต่ละสังคมมีอยู่ ค่านิยม ประเภทนี้เกิดจากการ เรียนรู้จากสังคมในระดับต่าง ๆ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม เช่น นาย ก ชอบสิ่งใดมากก็จะทำสิ่งนั้น มากเป็นต้น ดังนั้นการสังเกตค่านิยม ของสังคมอาจพิจารณาได้จากพฤติกรรมเด่น ๆ ของ สมาชิกในสังคม แล้วอนุมานว่า สังคมนั้นมีค่านิยมอย่างไร เช่น ค่านิยมสังคมไทยที่เป็นค่านิยมดั้งเดิม คือ ยึดถือด้วยบุคคล ความรักสนุก และยึดทางสายกลาง เป็นต้น

3.ส่วนที่สาม ได้แก่ รากของต้นไม้ ที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็งซึ่งประกอบด้วยจิตลักษณะ 3 ด้าน คือ

1.1 สติปัญญา

1.2 ประสบการณ์ทางสังคม

1.3 สุขภาพจิต

จิตลักษณะทั้ง 3 นี้อาจใช้เป็นสาเหตุของการพัฒนาจิตลักษณะ 5 ประการ ที่ลำต้นของต้นไม้ก็ได้ กล่าวคือ บุคคลจะต้องมีลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ 3 ด้าน ในปริมาณที่สูงพอเหมาะกับอายุ จึงจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะทั้ง 5 ประการ ที่ลำต้นของต้นไม้ โดยที่จิตลักษณะทั้ง 5 นี้ จะพัฒนาไปเอง โดยอัตโนมัติ ถ้าบุคคลที่มีความพร้อมทางจิตใจ 3 ด้านดังกล่าวและอยู่ในสภาพแวดล้อมทางบ้าน ทางโรงเรียน และสังคมที่เหมาะสม นอกจากนั้นบุคคลยังมีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาจิตลักษณะบางประการใน 5 ด้านนี้ โดยวิธีการอื่น ๆ ด้วยฉะนั้นจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ จึงเป็นสาเหตุของพฤติกรรม ของคนดีและของคนเก่งนั่นเอง นอกจากนี้จิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการที่รากนี้อาจเป็นสาเหตุร่วมกับจิต ลักษณะ 5 ประการที่ลำต้น

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนี้ เกิดจากผลการวิจัยพฤติกรรมและจิตลักษณะของคนไทย โดยเมื่อสร้างขึ้น แล้ว ทฤษฎีนี้ได้ชี้แนะทางการตั้งสมมติฐานการวิจัยเพื่อหาหลักฐานใหม่ ๆ มาเพื่อเติมในทฤษฎีนี้อีก เช่น การวิจัยที่เกี่ยวกับจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ ที่สามารถจำแนกคนเป็น 4 ประเภท เหมือนบัวสี่เหล่า กับความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล โดยพบว่าคนที่เป็บบัวเหนือน้ำเท่านั้น (มีจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ด้านนี้ในปริมาณสูงเหมาะสมกับอายุ) เป็นผู้ที่สามารถรับการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมได้อย่างเหมาะสมกับอายุ ตามทฤษฎีของ Kohlberg

3.ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรม เป็นสิ่งที่ต้องอบรมโดยเฉพาะเพื่อให้เกิดขึ้นเหมาะสมกับที่เราต้องการ (ท่านพุทธทาสภิกขุ)

คุณธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นคุณงามความดี สภาพที่เกื้อกูล (พระราชนูนิ)

คุณธรรม เป็นเรื่องของความจริงแท้หรือสัจธรรม คุณธรรมทำให้เกิดความประพฤติปฏิบัติที่ดี ทำให้เกิดการรักษาสีล คุณธรรมเป็นตัวหลักและกระจายออกเป็นจริยธรรมและจรรยาบรรณ(พระเมธีธรรมาภรณ์

คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

คุณธรรมหมายถึง สิ่งที่มีคุณค่า มีประโยชน์ เป็นความดีงาม เป็นมโนธรรมเป็นเครื่องประทับประครองใจให้เกลียดความชั่ว กลัวบาป ใฝ่ความดี และเป็นเครื่องกระตุ้นผลักดันให้เกิดความรับผิดชอบ เกิดจิตสำนึกที่ดีมีความสงบเย็นภายใน(ประมวลจากการประชุมระดมความคิด)

จริยธรรม หมายถึง ระเบียบปฏิบัติที่มุ่งปฏิบัติเพื่อให้เกิดความผาสุกในสังคมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น แต่งขึ้นตามเหตุผลของมนุษย์เอง หรือตามความต้องการของมนุษย์ (ท่านพุทธทาสภิกขุ)

จริยธรรม หมายถึง การนำความรู้หรือความจริงหรือกฎธรรมชาติไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตที่ดีงามอันจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม(พระราชวรานี)

จริยธรรม หมายถึง การดำเนินการให้สอดคล้องกับสัจธรรม จริยธรรมจึงเป็นหลักแห่งการประพฤติที่ดีงามเพื่อประโยชน์ตนและสังคม(พระเมธีธรรมาภรณ์)

จริยธรรม หมายถึงแนวทางในการประพฤติเพื่อให้อยู่ร่วมกันได้อย่างร่มเย็นในสังคม (สาโรช บัวสี)

จริยธรรม หมายถึง ประมวลกฎเกณฑ์ความประพฤติ หรือมาตรการของความประพฤติซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีความสำนึกและการตัดสินใจ (กิริติ บุญเชื้อ)

จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน)

สรุปได้ว่า คือคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่ดีงาม หลักการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคุณธรรม

การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคุณธรรมในเด็กปฐมวัยเป็นการพัฒนาด้านจิตพิสัยของเด็กซึ่งต้องใช้การพัฒนาโดยการลงมือปฏิบัติซ้ำๆอย่างต่อเนื่องและใช้ระยะเวลาโดยมีหลักการของการจัดประสบการณ์ดังนี้

1.การจัดประสบการณ์ผ่านกิจกรรมประจำวันโดยกำหนดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในกิจกรรมที่เด็กปฏิบัติ

2.การยึดมั่นในข้อตกลงเนื่องจากเด็กปฐมวัยจะเรียนรู้คุณธรรมจากสิ่งที่ผู้ใหญ่บอกหรือกำหนดการกำหนดพฤติกรรมเหล่านั้นต้องอธิบายให้เด็กเข้าใจถึงข้อดีของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ข้อเสียของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และกำหนดร่วมกันในการกระทำต่างๆของเด็กโดยต้องชัดเจนว่าพฤติกรรมใดดี หรือพฤติกรรมใดไม่ดีและกำหนดถึงผลที่จะเกิดขึ้นต่อการกระทำนั้นๆและเมื่อนำสู่การปฏิบัติครูและเด็กต้องยึดมั่นในข้อตกลงที่กำหนด

3.ความสม่ำเสมอคงเส้นคงวาทั้งนี้เพื่อกำหนดกติกาข้อตกลงใดๆแล้วจะต้องประพฤติปฏิบัติอย่างคงที่เคารพข้อตกลงนั้นๆครูมีบทบาทในการเสริมแรงทันทีที่เด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่คงที่และพัฒนาไปสู่การเกิดลักษณะนิสัยที่ดีครูต้องปฏิบัติกับเด็กทุกคนในลักษณะเดียวกันเพื่อให้เด็กรับรู้ถึงความยุติธรรมไม่ลำเอียง

4.การขอความร่วมมือผู้ปกครองทั้งนี้การฝึกฝนพฤติกรรมต่างๆคงไม่ใช่เฉพาะขณะที่เด็กอยู่ในสถานศึกษาเมื่อเด็กกลับไปบ้านจะใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับผู้ปกครอง ดังนั้นผู้ปกครองและครูควรได้ร่วมมือกันพัฒนาพฤติกรรมเด็กโดยการฝึกฝนดูแลปฏิบัติกับเด็กในแบบอย่างเดียวกันเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่เกิดความขัดแย้งในความคิดว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี

4. คุณธรรมที่สำคัญสำหรับการดำเนินชีวิต

กระทรวงศึกษาธิการประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้าง วัฒนธรรมแห่งคุณธรรมในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถี ประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง ความร่วมมือของ สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบัน ศาสนาและสถาบันการศึกษา โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มี ความรู้ และอยู่ดี มีสุข

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนดังกล่าวมีความชัดเจน เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถนำไปสู่การ ปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม "8 คุณธรรมพื้นฐาน" ที่ควรเร่งปลูกฝัง ประกอบด้วย

1) ขยัน คือ ความตั้งใจเพียรพยายามหาหนทางที่ทำงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ อดทน ความขยัน ต้องปฏิบัติควบคู่กับการ

ผู้ที่มีความขยัน คือ ผู้ที่ตั้งใจทำอย่างจริงจังต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควรเป็นคนสู้งาน มีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รั้งงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

2) ประหยัด คือ การรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของแต่พอควรพอประมาณ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ

ผู้ที่มีความประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

3) ซื่อสัตย์ คือ ประพฤติตรงไม่เอินเอียงไม่มีเล่ห์เหลี่ยมมีความจริงใจ ปลอดจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ

ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพ ตรงต่อเวลา ไม่ใช่เล่ห์กล คดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับรู้หน้าที่ของตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง

4) มีวินัย คือ การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม

ผู้ที่มีวินัย คือผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขตกฎ ระเบียบของสถานศึกษาสถาบัน/องค์กร/สังคมและ ประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ

5) สุขภาพ คือ เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยามารยาทที่งดงาม มีสัมมาคารวะ

ผู้ที่มีความสุขภาพ คือ ผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าว รุนแรง วางอำนาจข่มผู้อื่น ทั้งโดยวาจาและท่าทางแต่ในเวลาเดียวกันยังคงมีความมั่นใจในตนเอง เป็นผู้ที่มีการยาท วางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

6) สะอาด คือ ปราศจากความมัวหมองทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม ความผ่องใสเป็นที่เจริญตา ทาให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

ผู้ที่มีความสะอาด คือ ผู้รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัยสิ่งแวดล้อมถูกต้องตามสุขลักษณะ ฝึกฝนจิตใจมิให้ ขุ่นมัวจึงมีความแจ่มใสอยู่เสมอ

7) สามัคคี คือ ความพร้อมเพียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุ ผลตามที่ต้องการเกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผลยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด ความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียวกันในลักษณะเช่นนี้ เรียกอีกอย่างว่า ความสามานฉันท์

ผู้ที่มีความสามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตนทั้งในฐานะผู้นำ และผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง แก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ

8) มีน้ำใจ คือ ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจเห็นคุณค่าในเพื่อน มนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน

ผู้ที่มีน้ำใจ คือผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคมรู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อทำ ประโยชน์แก่ผู้อื่นเข้าใจ เห็นใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกาย สติปัญญา ลงมือ ปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

เอกสารอ้างอิง :

ดวงเดือน พันธุมนาวิน(2538). ทฤษฎีต้นไม้วิจัยธรรม : การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

คนมีน้ำใจหรือมีใจเอื้อเฟื้อ คือคนที่มีเมตตา มีความหวังดีต่อสรรพสัตว์อยู่เสมอและพยายามที่จะทำในสิ่งที่ดีสร้างสรรค์ เพราะคนมีน้ำใจช่วยสร้างสังคม เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

5.หลักธรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจโดยการประพฤติตามหลักพรหมวิหาร4ดังนี้

1.มีความเมตตาความรัก ความปรารถนาดี มีไมตรี หวังดีต่อผู้อื่นต้องการช่วยเหลือให้ทุกคนประสบความสุข

2.มีความกรุณา สงสาร อยากช่วยเหลือผู้อื่น ให้พ้นจากทุกข์

3.มีมุทิตา ความเบิกบาน พลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุข

4.มีอุเบกขา ความมีใจเป็นกลาง มองตามความเป็นจริง โดยวางยึดมั่นเสมอ

6.วิธีการสอนจริยธรรมในเด็กปฐมวัย

เมื่อเลือกพฤติกรรมจริยธรรมที่ต้องการพัฒนาให้เด็กปฐมวัยได้แล้ว ผู้สอนจะนำทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรม มาสู่การออกแบบการสอน ดังนี้

1. การใช้วิธีการให้รางวัลและการลงโทษ ทั้งนี้การให้รางวัลมิได้หมายถึงการให้สิ่งของที่เด็กพึงพอใจเสมอไป การให้รางวัลในที่นี้หมายรวมถึงการให้คำชมเชย ยกย่อง ยอมรับ การแสดงความชื่นชมที่เหมาะสม ไม่มากหรือน้อยเกินไป ส่วนการลงโทษก็มิได้หมายถึงการทำโทษทางกายและทางใจให้เด็กเจ็บปวด หรือ อับอายขายหน้า อาจเป็นเพียงการงดหรือยกเว้นสิทธิบางอย่าง การไม่ให้ความสำคัญ หรือลดความสำคัญลง ซึ่งต้องทำควบคู่ไปกับการชี้แจงให้เหตุผล ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะในการให้รางวัลและการลงโทษนั้นมีดังนี้

1.1 ต้องยึดหลักความชัดเจนของข้อกำหนดว่าสิ่งใดเป็นพฤติกรรมดีหรือไม่ดี และต้องให้เด็ก รับทราบ

1.2 ยึดความเป็นระบบ โดยกำหนดขั้นตอนการดำเนินการชัดเจนว่า เมื่อใดจะได้รางวัล และเมื่อใด จะมีผลถึงการลงโทษ

1.3 ยึดหลักความสม่ำเสมอ โดยต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ทั้งการให้รางวัลและการลงโทษ

1.4 ยึดหลักความทันที โดยต้องตอบสนองทันทีที่เด็กแสดงพฤติกรรมเพื่อรับรู้ผลการกระทำของตน

2. การใช้ตัวแบบ หลักการสำคัญของตัวแบบคือ ต้องเลือกตัวแบบที่เด็กสนใจ ซึ่งจะมีแนวโน้มที่จะลอกเลียนแบบ และการใช้ตัวแบบนี้จะต้องให้เด็กได้เผชิญกับตัวแบบที่แสดง พฤติกรรมที่พึงประสงค์ซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนเด็กจดจำพฤติกรรมได้

3. การสอนโดยการให้แสดงความคิดเห็นในสถานการณ์ที่มีข้อขัดแย้งทางจริยธรรม ทั้งนี้ในระดับปฐมวัย อาจใช้สถานการณ์ที่เด็กพบในชีวิตประจำวัน หรือใช้นิทาน แล้วให้เด็กแสดงความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งวิธีการนี้แม้จะไม่เป็นไปตามแนวคิดในทฤษฎีทางจริยธรรมที่ระบุว่าเด็กปฐมวัย ยังไม่สามารถตัดสินใจ ความถูกต้องทางจริยธรรมได้ด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง มักระบุเหตุผลตามการรับรู้ของตนมากกว่าข้อเท็จจริง แต่การสอนโดยการให้แสดงความคิดเห็น ครูจะใช้การกระตุ้นให้เด็กได้ฝึกคิดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่สูงกว่าเดิม เพื่อให้เด็กได้รับรู้เหตุผลตามความเป็นจริง

7.กระบวนการพัฒนาจริยธรรมในเด็กปฐมวัย

การพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยจะมีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่องกัน ดังนี้

1. การรับรู้ เกิดจากการที่เด็กได้รับประสบการณ์จากสภาพแวดล้อมแล้วเกิดความเข้าใจ ยินดีที่จะเรียนรู้ และสนใจในสิ่งที่จะเรียนรู้ มีการเตรียมตนให้พร้อมที่จะเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ

2. การตอบสนอง เมื่อได้รับรู้เรื่องที่สนใจแล้วเด็กจะมีปฏิกิริยาตอบสนอง ถ้าเป็นเรื่องที่ตรงกับความต้องการ จะมีการตอบสนองทางบวก เต็มใจที่จะตอบสนอง และมีความพึงพอใจในการตอบสนองในเรื่องนั้น

3. การสร้างค่านิยม เมื่อได้รับรู้จากสิ่งแวดล้อมและได้ตอบสนองจะเกิดเป็นค่านิยม และหากค่านิยมนั้นเป็นสิ่งที่เด็กพึงพอใจ จะเกิดการยอมรับค่านิยม ทั้งนี้การยอมรับค่านิยม อาจจะมีมากกว่าหนึ่งอย่างก็ได้ ทั้งนี้เด็กอาจแสดงออกมาให้เห็นถึงการปฏิบัติซ้ำ ๆ จนเป็นที่สังเกตเห็นได้

4. การจัดระเบียบ หลังจากสร้างค่านิยม และยอมรับค่านิยมแล้ว จะนำมาคิดพิจารณาและรวบรวมค่านิยม นำมาจัดระบบระบบค่านิยม ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ใช้เวลามาก อาจะยังยากที่จะสังเกตเห็นในระยะปฐมวัย

5. การสร้างลักษณะนิสัย เป็นขั้นตอนหลังจากนำค่านิยมที่ได้อย่างหลากหลายมาจัดเป็นระเบียบ และนำมาเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติ สร้างเป็นหลักยึดในการตัดสินใจ และแสดงถึงลักษณะนิสัย ทั้งนี้จากขั้นตอนดังกล่าวแสดงถึงการพัฒนาจริยธรรม ซึ่งต้องใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติค่อนข้างยาวนาน จนกว่าจะเกิดเป็นลักษณะนิสัยที่แสดงถึงการมีจริยธรรม การมีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี แต่แม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ยากและใช้เวลา หากเด็กได้รับการวางรากฐานทางจริยธรรมที่เหมาะสมแล้วย่อมช่วยให้เด็กได้รับความสุข ความเจริญ เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและต่อสังคมโดยรวม ดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนาเด็กนอกจากพัฒนาการโดยทั่วไปแล้ว ก็ควรส่งเสริมและพัฒนาทางด้านคุณธรรม จริยธรรมควบคู่ไปด้วย ทั้งนี้เพื่อเป้าหมายของการให้เด็กได้เติบโตขึ้นเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

8. นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

8.1.ความหมายของนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

สำหรับเด็กปฐมวัยแล้วความหมายทั้งหมดของนิทานในเชิงวิชาการ อาจไม่สำคัญมากมายเท่ากับ คำตอบสั้นที่ว่า นิทาน คือเรื่องราวสนุกๆที่หนูชอบ เด็กหญิงชอบนิทานที่มีนางฟ้า เด็กผู้ชายชอบนิทานที่ทำให้เขาได้เข้าไปในโลกแห่งการผจญภัย แต่ถึงแม้ว่านิทานในมุมมองของผู้ใหญ่และเด็กอาจแตกต่างกัน แต่การที่ได้เรียนรู้เรื่องราวความหมายของนิทานในมุมมองต่างๆจะทำให้เราสามารถค้นพบเรื่องราวที่น่าสนใจ และนำติดตามเกี่ยวกับนิทาน ค้นพบวิธีที่จะสร้างหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กได้อย่างแนบเนียน พิทยาภรณ์ สิงหกานตพงศ์.นิทานและวรรณกรรม .2559,หน้า55)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2542(2546,หน้า588) อธิบายความหมายไว้ว่า “นิทานคือ เรื่องเล่ากันมา เช่นนิทานชาดก นิทานอิสป

กุหลาบ มลลิกะมาส (2518,หน้า99-100)กล่าวถึง”นิทาน”ไว้ในหนังสือนิทานคติชาวบ้านว่า นิทานเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ ที่เล่าสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุคน เพื่อความสนุกสนานเบิกบานใจ ผ่อนคลายความเครียด

ฉวีวรรณ ถินวงศ์(2533:10)กล่าวว่า นิทานหมายถึงเรื่องราวที่เล่าต่อกันมาเป็นเวลานาน แต่ไม่ทราบแน่ชัด เริ่มต้นกันมาตั้งแต่เมื่อไหร่ การเล่านิทานก็เพื่อให้ความสนุกเพลิดเพลินและให้ความรู้ ในการสร้างคนให้เป็นคนดีในสังคม

ประกอบ นิมมานเหมินต์ (2537:59) ให้ความหมายของคำว่า“นิทาน”ที่ใช้ในวิชาคติชนวิทยา หมายถึง เรื่องที่เล่าสืบต่อกันมา จนกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง นิทานเหล่านี้บางที่เรียกว่า นิทานพื้นบ้าน นิทานพื้นเมือง นิทานชาวบ้าน

เกริก ยู่พันธ์ (2539).อ้างถึงใน พิทยาภรณ์ สิงหาคณพงศ์ (2559:หน้า59)

จากมุมมองของนักวิชาการที่มีต่อความหมายของนิทาน สามารถนำมาสรุปได้ว่า นิทาน คือ เรื่องเล่าที่มุ่งเน้นให้เกิดความสุข สนุกสนาน ในผู้ฟัง หากผู้แต่งหรือผู้เล่ามีความคุ้นเคยกับนิทาน ก็สามารรถแทรกเรื่องคติธรรม หรือคำสอนประสานกับเรื่องในนิทาน ก็จะก่อให้เกิดในเชิงลึกต่อผู้ฟังได้เป็นอย่างดี

8.2.การเลือกนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

นิทานฟังได้ตั้งแต่เด็กยังอยู่ในท้องของคุณแม่ นิทานที่เหมาะสมกับหนู คือนิทานที่ คุณแม่ชอบ นิทานที่ทำให้คุณแม่มีความสุข และรู้สึกผ่อนคลาย อาจเป็นนิทานที่คุณพ่อหรือคุณแม่แต่งขึ้นจากสิ่งรอบๆตัว. ส่วนเรื่องร้อยเป็นเรื่องราวให้ลูกน้อยฟัง เป็นเรื่องที่สร้างความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย สัมผัสเบาที่ท้องแม่ ประกอบกับเสียงเล่านิทานของคุณพ่อ หรือเสียงของคุณแม่เอง เป็นสิ่งที่หนูต้องการที่สุด

พิทยาภรณ์ สิงหาคณพงศ์.(2559หน้า87).นิทานและวรรณกรรม.

นิทานสำหรับเด็กอายุ 2-3ปี

เด็กในช่วงวัยนี้เป็นช่วงที่เต็มไปด้วยคำถาม เด็กวัยนี้เป็นวัยแห่งค้นหาค้นคว้าอยากรู้อยากเห็นสิ่งต่างๆที่พบเห็น นอกจากหนังสือที่แข็งแรงทนทานแล้ว หนังสือควรมีรูปเล่มที่ดึงดูดความสนใจเช่น หนังสือสามมิติ (pop up book) มีการนำเสนอที่ไม่ซับซ้อน มีตัวละครในนิทานไม่มากเกินไป เนื้อหาเกี่ยวข้องกับความสนใจ และเรื่องราวในชีวิตประจำวันของเด็ก

นิทานสำหรับเด็กอายุ3-4ปี

เป็นช่วงวัยแห่งการสร้างสรรค์ ละจินตนาการ นิทานสำหรับเด็กนี้จึงควรมีเนื้อหาที่น่าสนใจ ดึงดูด อาจเป็นเรื่องเกินจริงสำหรับมุมมองของผู้ใหญ่แต่เป็นเรื่องที่ส่งเสริมจินตนาการของเด็ก เช่นนิทานที่มีตัวละครที่มีลักษณะพิเศษ เช่นช้างน้อยบินได้ โดย ช้างหูใหญ่ๆแทนปีก เด็กวัยนี้เริ่มสนใจอยากอ่านตัวหนังสือที่อยู่ในนิทาน การเลือกหนังสือนิทานที่มีการพิมพ์ตัวอักษรที่เขียนถูกต้องและชัดเจนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ประการสำคัญที่ผู้ใหญ่ไม่ควรมองข้าม คือ การอ่าน หรือการเล่านิทานด้วยการออกเสียงที่ถูกต้อง เช่น วรรณคดี และควบล้ำ เพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยแห่งการจดจำและเรียนรู้

นิทานสำหรับเด็กอายุ 5-6ปี

เป็นช่วงวัยที่เด็กสามารถฟัง หรือ อ่านนิทานที่มีเนื้อหายาว และซับซ้อนมากขึ้น นอกจากความสนุกที่มีอยู่ในนิทาน เด็กวัยนี้ยังสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ และบุคลิกลักษณะตัวละครได้อีกด้วย นิทานสำหรับเด็กวัยนี้จึงสามารถส่งเสริมและ ลูกฟัง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่เด็กได้ เช่น ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมประเพณี และวัฒนธรรมที่ดีงาม พิทยาภรณ์ สิงหาคณพงศ์ (2559:90-91)

8.3.ความหมายของการเล่านิทาน

การเล่านิทานเมื่อเด็กๆได้รับคำบอกกล่าวว่า เด็กๆจะได้ฟังนิทานหัวใจของเด็กจะรู้สึกตื่นเต้นภาพแห่งประสบการณ์แห่งความสุขจะทำให้ใบหน้ายิ้มแย้มมีรอยยิ้มนี้เป็นเสน่ห์ที่น่าหลงใหล นิทานจะชนะใจเด็กๆได้มาในทุกยุคทุกสมัยซึ่งคงต้องรับความคิดให้กับนักเล่านิทานที่สามารถนำเรื่องราวของนิทานมาถ่ายทอดให้เด็กๆได้ยินได้ฟังจนเกิดเป็นความประทับใจไม่รู้ลืม

พัชร ไซยะสนิต(2553:80) อ้างถึงใน ปราณี ปรีวาที (2551)ได้กล่าวว่าการเล่านิทานหมายถึงการเล่าเรื่องราวให้เด็กฟังและสนทนาโต้ตอบ อภิปรายซักถาม แสดงข้อคิดเห็นและแสดงท่าทางประกอบเรื่องราวหรือประสบการณ์รอบตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการเล่า

เกริก ชูพันธ์ (2539:35) อ้างถึงใน ปราณี ปรีวาที (2551)การเล่านิทานคือ ผู้ที่มีความสามารถ ในการเล่าเรื่องราว ผู้เล่าแต่ละคนจะมีลักษณะเด่นพิเศษแตกต่างกัน บางคนใช้เสียงเป็นสื่อสร้างความสนใจ บางคนอาจใช้ท่าทางประกอบการเล่าแล้วเกิดความสนุกสนาน บางคนสร้างสื่อ หรืออุปกรณ์ช่วยในการเล่าให้เกิดความตื่นตาตื่นใจ

สรุปได้ว่า การเล่านิทาน หมายถึง วิธีการในการถ่ายทอดเรื่องราวของนิทานให้เด็กได้ฟัง ไม่ว่าจะเป็นโดยใช้น้ำเสียง ท่าทางประกอบเรื่องราว สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนการส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสเป็นผู้เล่าด้วยตนเอง

8.4. คุณค่าของนิทานที่มีต่อการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัย

เกริก ชูพันธ์ (2539:55-56) อ้างถึงใน ปราณี ปรีวาที (2551)

- 1.เด็กๆหรือผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกอบอุ่นหรือใกล้ชิดเป็นกันเองกับผู้เล่า
- 2.เด็กๆหรือผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกร่วมในขณะฟังทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย และสดชื่นแจ่มใส
- 3.เด็กๆหรือผู้ฟังจะถูกกล่อมเกลาคด้วยนิทานที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมละจริยธรรมทำให้เด็กและผู้ฟังเข้าใจความดีและความงามยิ่งขึ้น
- 4.นิทานจะช่วยทำให้เด็กหรือผู้ฟังสามารถใช้กระบวนการคิดในการพิจารณาแก้ปัญหาได้
- 5.นิทานจะช่วยทำให้เด็กหรือผู้ฟังสามารถมีความละเอียดอ่อนรู้จักการรับและการให้มองโลกในแง่ดี
- 6.นิทานสามารถสร้างความกล้าให้กับเด็กหรือผู้ฟังในการแสดงออกผ่านกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพ

7.เด็กและผู้ฟังจะได้ฟังความรู้ที่เป็นประโยชน์และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้

8.นิทานช่วยเสริมสร้างจินตนาการที่กว้างไกลไร้ขอบเขตในการเก็บเด็กหรือผู้ฟัง

9.นิทานสามารถช่วยให้เด็กและผู้ฟังได้รู้จักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

สรุปได้ว่า นิทานมีคุณค่าและประโยชน์ คือ เป็นวิธีการให้ความรู้ที่จะทำให้เด็กสนใจเรียนรู้ สามารถ จดจำและกล้าแสดง ปฏิบัตินิสัยรักการอ่าน แก่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กจากตัวแบบในนิทานที่เด็กประทับใจ สร้างสมาธิ ผ่อนคลายอารมณ์ สร้างความสัมพันธ์ ใกล้ชิดระหว่างผู้เล่าและผู้ฟัง

9.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปิมปภา ร่วมสุข,ขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์,นันทยา ดวงกัมเมศ และคณะ(2558,ฉบับคัดย่อ ฉบับที่1 เดือนมกราคม-เมษายน)วิจัยเรื่อง การสร้างนิทานเพื่อพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ สื่อวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองเล่านิทานอย่างมีนัยสำคัญทางทางสถิติที่ระดับ.05 จากการสังเกตพบว่าหลังการทดลองเล่านิทานครั้งแรกกลุ่มตัวอย่างแสดงพฤติกรรมความมีน้ำใจต่อครูและเพื่อนเพิ่มมากขึ้นนอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังเรียนแบบพฤติกรรมที่ดีของตัวละครอีกด้วย

ปราณี ปรียาวิทย์. (2551).วิจัยเรื่อง การพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยการเล่านิทานและติดตามผล.

การวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยการเล่านิทานและการติดตามผล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุ5-6ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่1ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบูรารักษ์ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่าง อย่างง่าย 2 ขั้นตอนโดยการคัดเลือกเด็กที่มีคะแนนจริยธรรมต่ำสุด 15 อันดับแรกเพื่อเป็นกลุ่มทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานและติดตามผล มีพัฒนาการจริยธรรมหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานอยู่ในระดับดีมาก แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับ.01

พวงทอง กุลละวณิช (2553)วิจัยเรื่องการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม อิทธิบาท4 ของ เด็กปฐมวัย ที่ได้รับประสบการณ์จากการเล่านิทานเพื่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านอิทธิบาท4ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับประสบการณ์จากการเล่านิทานคติธรรมประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นเด็กนักเรียนชาย-หญิงที่มีอายุ5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาปฐมวัยปีที่ 3 ภาคเรียนที่2 ปีการศึกษา2553 โรงเรียนเซนต์หลุยส์ ฉะเชิงเทรา

จากการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมจัดประสบการณ์ การเล่านิทานคติธรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ด้านอิทธิบาท4 นักเรียนอนุบาล2มีคุณธรรมจริยธรรมด้านอิทธิบาท4เพิ่มสูงขึ้น

จิราภรณ์ วสุวัต (2540:บทคัดย่อ) อ้างใน ปราณี ปรียาวิทย์ (2551) ได้ศึกษาพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล ตามแนวคอนสตรัคติวิสม์ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอนุบาลปีที่ 3 อายุ5-6ปี

ภาณี เทลิ (2550) ได้ทำวิจัย การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้ชุดนิทานส่งเสริมคุณธรรม เด็กอนุบาล โรงเรียนบ้านท่าแขก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 16คน

วนิภา วรฉันท (2552) ทำวิจัยการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเด็กนักเรียนอนุบาลชั้นปีที่2โดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญา

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุ 3-4 ขวบ ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ห้อง 4 รวม 19 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนวัดไฟโรงวัว ต.บางตาเถร อ.สองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี

3.2 เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเล่น 3 แผน ชุดนิทานคุณธรรม 3 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสังเกตพฤติกรรมด้านความมีน้ำใจ โดยมีขบวนการดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์คุณลักษณะตามวัย พบว่าเด็กในความรับผิดชอบยังขาดคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจซึ่งเป็นคุณลักษณะตามวัยในด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องความมีน้ำใจ ช่วยเหลือ แบ่งปัน

2. ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะตามวัยด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องความมีน้ำใจ เป็นคุณลักษณะตามวัยในพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม

3. ศึกษาแนวทางแก้ปัญหาและกิจกรรมที่จะนำมาใช้ปรับปรุงประสิทธิภาพการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการโดยการจัดกิจกรรมเล่นนิทานคุณธรรมเป็นวิธีการที่จะช่วยให้เด็กมีคุณลักษณะตามวัยที่หลักสูตรต้องการ

4. ศึกษา วางแผน ออกแบบกิจกรรมและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และนำไปปรับปรุงแก้ไขข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

6. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนวัดไฟโรงวัว จำนวน 19 คน

7. เขียนรายงานการวิจัย

3.2.1 แผนการจัดประสบการณ์ 3 แผน

แผนการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย ที่1

สาระการจัดประสบการณ์ที่1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วยการจัดประสบการณ์ หนูจำหนูทำได้

1.ชื่อกิจกรรม กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (กิจกรรมในวงกลม) เรื่องการมีน้ำใจ

2.จุดประสงค์

- 1.เด็กสามารถบอกการปฏิบัติตนในการแบ่งปัน
- 2.เด็กสามารถเล่านิทานที่ฟังได้
- 3.เด็กมีพฤติกรรมการแสดงออกในเรื่องการแบ่งปัน

3.สาระการเรียนรู้

1.สาระที่ควรรู้

1.1การแบ่งปัน คือการแบ่งปันสิ่งของที่เรามี หรือสิ่งที่เราสามารถให้แก่ผู้อื่นและเป็นประโยชน์กับคนที่รับโดยไม่หวังผลตอบแทน

2.ประสบการณ์สำคัญ

- 2.1การฟังเรื่องราวจากนิทาน
- 2.2การแลกเปลี่ยนและการฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 2.3การมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม

4.ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นนำ

1.ครูนำหนังสือนิทานเรื่อง หนูแกล้งส้มมีน้ำใจ มาเล่าให้เด็กฟัง

ขั้นสอน

1.ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับนิทาน เรื่อง หนูแกล้งส้มมีน้ำใจ

ครูบันทึกคำตอบของเด็ก

2.ครูถามเด็กเกี่ยวกับเรื่องการแบ่งปันที่เด็กๆเคยปฏิบัติ

ครูบันทึกคำตอบของเด็ก

ขั้นสรุป

1.เด็กร่วมสรุปนิทานเรื่อง หนูแกล้งส้มมีน้ำใจ กันอีกครั้ง และสรุปกิจกรรมเกี่ยวกับการแบ่งปัน

5.ประเมินผล

- 1.สังเกตการบอกการปฏิบัติตนในการแบ่งปัน
- 2.สังเกตการเล่านิทานซ้ำ
- 3.สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกเรื่องการแบ่งปัน

สื่อ

1.นิทานเรื่อง แกล้งส้มมีน้ำใจ

แผนการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย ที่ 2

สาระการจัดประสบการณ์ที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วยการจัดประสบการณ์ หนูจำหนูทำได้

1.ชื่อกิจกรรม กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (กิจกรรมในวงกลม) เรื่องการมีน้ำใจ

2.จุดประสงค์

- 1.เด็กสามารถบอกการปฏิบัติตนในการช่วยเหลือเพื่อน
- 2.เด็กสามารถเล่านิทานที่ฟังได้
- 3.เด็กมีพฤติกรรมการแสดงออกในเรื่องการช่วยเหลือเพื่อน

3.สาระการเรียนรู้

- 1.สาระที่ควรรู้
 - 1.1การช่วยเหลือ เป็นการแสดงออกซึ่งความมีน้ำใจ กับบุคคลที่อ่อนแอกว่า
- 2.ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1การฟังเรื่องราวจากนิทาน
 - 2.2การแลกเปลี่ยนและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
 - 2.3การมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม

4.ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นนำ

- 1.ครูนำหนังสือนิทานเรื่อง น้ำใจของเมโลดี้ มาเล่าให้เด็กฟัง

ขั้นสอน

- 1.ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับนิทาน เรื่องน้ำใจของเมโลดี้

ครูบันทึกการตอบคำถามของเด็ก

- 2.ครูถามเด็กเกี่ยวกับเรื่องการช่วยเหลือเพื่อนที่เด็กๆเคยปฏิบัติ

ครูบันทึกการตอบคำถามของเด็ก

ขั้นสรุป

- 1.เด็กร่วมกันสรุปนิทานเรื่อง น้ำใจของเมโลดี้อีกครั้งและกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อน

5.ประเมินผล

- 1.สังเกตการบอกการปฏิบัติตนในการช่วยเหลือเพื่อน
- 2.สังเกตการเล่านิทานซ้ำ
- 3.สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกเรื่องการช่วยเหลือเพื่อน

สื่อ

- 1.นิทานเรื่อง น้ำใจของเมโลดี้

แผนการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย ที่3

สาระการจัดประสบการณ์ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วยจัดประสบการณ์ หนูจำหนูทำได้

1.ชื่อกิจกรรม กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (กิจกรรมในวงกลม) เรื่องความมีน้ำใจ

2.จุดประสงค์

- 1.เด็กสามารถบอกการปฏิบัติตนในการเสียสละ
- 2.เด็กสามารถเล่านิทานที่ฟังได้
- 3.เด็กมีพฤติกรรมการแสดงออกในเรื่องการเสียสละ

3.สาระการเรียนรู้

- 1.สาระที่ควรรู้
 - 1.1การเสียสละคือ การให้ของส่วนตัวให้กับบุคคลที่เดือดร้อนหรือต้องการความช่วยเหลือ
- 2.ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1การฟังเรื่องราวจากนิทาน
 - 2.2การแลกเปลี่ยนและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
 - 2.3การตอบคำถามและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

4.ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นนำ

- 1.ครูนำหนังสือนิทานเรื่อง หนูดีไม่มีน้ำใจมาเล่าให้เด็กฟัง

ขั้นสอน

- 1.ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับนิทานเรื่องหนูดีไม่มีน้ำใจ

ครูบันทึกการตอบคำถามของเด็ก
- 2.ครูถามเด็กเกี่ยวกับเรื่องการเสียสละที่เด็กๆเคยปฏิบัติ

ครูบันทึกการตอบคำถามของเด็ก

ขั้นสรุป

- 1.เด็กสรุปนิทาน เรื่องหนูดีไม่มีน้ำใจร่วมกันอีกครั้งและสรุปกิจกรรมเกี่ยวกับการเสียสละ

5.ประเมินผล

- 1.สังเกตการบอกการปฏิบัติตนเรื่องการเสียสละ
- 2.สังเกตการเล่านิทานซ้ำ
- 3.สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกเรื่องการเสียสละ

สื่อ

- 1.นิทานเรื่อง หนูดีไม่มีน้ำใจ

ชุดนิทานส่งเสริมคุณธรรม

- 1.นิทานเรื่อง แก่งส้มมีน้ำใจ
- 2.นิทานเรื่อง น้ำใจของเมโทด
- 3.นิทานเรื่อง หนูดีไม่มีน้ำใจ

3.2.3แบบสังเกตพฤติกรรม

ตารางที่ 3.1แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความมีน้ำใจ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว pretest/posttest ครั้งที่วัน/เดือน/ปี.....

ผู้สังเกต นางสาวสมลักษณ์ เมหมอก ผู้ดูแลเด็ก

ทำเครื่อง / ลงในช่องที่เด็กแสดงพฤติกรรม

[illegible]

16															
17															
18															
19															

หมายเหตุ

ระดับ 3 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติได้ทุกครั้ง

ระดับ 2 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติได้บางครั้ง

ระดับ 1 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติไม่ได้เลย

ใช้แบบสังเกตเป็นระยะเวลาติดต่อกัน 5 วัน

3.3 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพ

3.3.1 พัฒนาชุดนิทานส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ

ปัจจุบันมีการผลิตวรรณกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยทั้งในและต่างประเทศจำนวนมากจึงถือเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงที่เราควรจะต้องตระหนักถึงการเลือกวรรณกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ควรคำนึงถึงปัจจัยหลายด้านด้วยกัน อาทิ เช่น ประเภทของวรรณกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย เนื้อหาสาระและแนวคิดของวรรณกรรม ภาษาที่ใช้ รูปภาพประกอบ รูปเล่ม ขนาดหน้าหนา เพื่อเป็นไปเป็นแนวทางในการทำนิทานส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ 3 เรื่อง 1.หนูแ่งส้มมีน้ำใจ 2.น้ำใจของเมโลดี้ 3.หนูดีไม่มีน้ำใจ ให้เหมาะสมกับหลักการดังกล่าว และควรศึกษาเกี่ยวกับวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านความมีน้ำใจเพิ่มเติม

3.3.2 พัฒนาแบบสังเกตที่ประเด็นสังเกตรายการพฤติกรรม 5 ข้อนี้

- 1.แบ่งปันสิ่งของ ขนมให้เพื่อน
- 2.ช่วยเหลือเพื่อนในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน
- 3.พูดปลอบใจผู้อื่นเมื่อผู้อื่นมีทุกข์
- 4.ให้เพื่อนยืมสิ่งของ
- 5.ช่วยเหลือครูในสิ่งที่ทำได้

3.3.3 พัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ คือ

- 1.ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
- 2.ปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
- 3.ออกแบบแผนการจัดประสบการณ์
- 4.ออกแบบกิจกรรมให้ตรงตามจุดประสงค์
- 5.จัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 6.ประเมินผลตามวัตถุประสงค์
- 7.แก้ไข ปรับปรุง

3.3.4 พัฒนาแบบสังเกตพฤติกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
ส่วนที่ 1 เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมที่มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูปิก3 ระดับ 1 2 3

3.3.5 พัฒนาแบบสังเกตพฤติกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แล้วหาค่า
ความสอดคล้อง(IOC) มีเกณฑ์การประเมินดังนี้

ดร.สุนทร เทียนงาม เห็นว่าสอดคล้อง ให้คะแนน +1

ดร. อริย์ พรหมเล็ก เห็นว่าสอดคล้อง ให้คะแนน +1

อ.ชนมรัชดา แก้ว เห็นว่าสอดคล้อง ให้คะแนน +1

เห็นว่าสอดคล้อง ให้คะแนน +1

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

เห็นว่ามีไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

$$IOC \text{ เท่ากับ } \sum N/R$$

$$IOC=3/3 = 1$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องของแบบสังเกต

$\sum R$ คือ ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ทั้งนี้ เกณฑ์ IOC อยู่ในระดับเท่ากับหรือมากกว่า 0.05 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องและคัดเลือกไว้ใช้ ถ้าต่ำกว่า 0.05 ให้พิจารณาเหตุผลรายข้อเพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง

3.3.6 ผู้วิจัยปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้ชุดนิทานส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจในเด็กปฐมวัยศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว

1.กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง คือ เด็กนักเรียนชาย-หญิง อนุบาลปีที่1 ห้อง4 ภาคเรียนที่ 1 ปี
การศึกษา 2560 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว จำนวน19 คน

2.แบบแผนการวิจัยคือ ใช้แบบแผนการวิจัยคือ แบบทดลองกกลุ่ม (one Group Pretest-Posttest
Design) โดยการทดสอบก่อนการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้มีแผนภาพดังนี้

$$O1 \quad x \quad O2$$

รูป3.1 ภาพแสดงรูปแบบการศึกษา

เมื่อ O1 แทน การทดสอบก่อนการเรียนรู้โดยใช้ชุดนิทานส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ

เมื่อ X แทน การสอนโดยชุดนิทานส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ

เมื่อ O2 แทน การทดสอบหลังเรียน โดยใช้รูปแบบชุดนิทานส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ

การดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่1ปีการศึกษา2560เป็นระยะเวลา5สัปดาห์ๆละ5วันๆละ2ครั้ง
ครั้งๆละ20 นาที รวม 30ครั้ง ตามรายละเอียดดังตาราง 3.

ตาราง3.2 แสดงการดำเนินการทดลองใช้ชุดนิทานส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ

สัปดาห์ที่	แผนการจัด การเรียนรู้	ขั้นตอนการเรียนรู้	เวลา		เครื่องมือ
			เช้า	เย็น	
1	แผนการจัด ประสบการณ์ที่1	นิทานเรื่อง หนูแก้มมีน้ำใจ นิทานเรื่องน้ำใจของเมโลดี้ นิทานเรื่อง หนูดีไม่มีน้ำใจ	9.30-9.45.	14.45-13.00	แบบสังเกต พฤติกรรม คุณธรรมด้าน ความมีน้ำใจ
2	แผนการจัด ประสบการณ์ที่2	นิทานเรื่อง หนูแก้มมีน้ำใจ นิทานเรื่องน้ำใจของเมโลดี้ นิทานเรื่อง หนูดีไม่มีน้ำใจ	9.30-9.45.	14.45-13.00	แบบสังเกต พฤติกรรม คุณธรรมด้าน ความมีน้ำใจ
3	แผนการจัด ประสบการณ์ที่3	นิทานเรื่อง หนูแก้มมีน้ำใจ นิทานเรื่องน้ำใจของเมโลดี้ นิทานเรื่อง หนูดีไม่มีน้ำใจ	9.30-9.45.	14.45-13.00	แบบสังเกต พฤติกรรม คุณธรรมด้าน ความมีน้ำใจ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้เพื่อประเมินผลการใช้ชุดนิทานส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจเพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านความมีน้ำใจสำหรับเด็กปฐมวัยมีการดำเนินการดังนี้

รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการใช้ชุดนิทานส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ โดยการประเมินจากเด็กปฐมวัย ดังนี้

1.หาค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมและหลักการใช้ชุดนิทานส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ โดยการสังเกตพฤติกรรม การวิเคราะห์ข้อมูล การใช้แบบสังเกตลักษณะพฤติกรรมด้านความมีน้ำใจจากการทำงานต่าง เช่น ขณะจัดการเรียนการสอน เล่น และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของเด็ก

เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูปิก3ระดับ ระดับ3คะแนน แต่ละช่วงคะแนนและความหมายดังนี้

3 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติได้ทุกครั้ง

2 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติได้บางครั้ง

1 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติไม่ได้เลย

2.หาค่าเฉลี่ย(mean) เป็นค่ากลางที่นิยมใช้กันมากที่สุดหากเปรียบเทียบกับค่ากลางอื่นๆ ซึ่งได้จากการหาผลรวมของข้อมูลทุกๆ ค่าด้วยจำนวนข้อมูลทั้งหมด เช่น ค่าเฉลี่ยของคะแนนในการแสดงพฤติกรรมด้านความมีน้ำใจของเด็กนักเรียนชาย-หญิง อนุบาล 1อายุ 3-4ขวบ จำนวน 19คน

สัปดาห์ที่1

$$50+65+45+30+35+30+50+40+65+60+50+50+55+50+50+50+45+45+45=910 \div 19=47.89$$

สัปดาห์ที่2

$$65+75+60+45+50+40+60+50+75+70+60+60+60+65+60+55+50+55+60=1060 \div 19=55.75$$

สัปดาห์ที่3

$$75+75+70+55+75+50+75+60+75+75+65+65+75+70+75+60+60+65+65=1285 \div 19=67.63$$

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจโดยใช้กิจกรรมเล่านิทานคุณธรรมจริยธรรม ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมและประเมินค่าคะแนนจากพฤติกรรมจำนวน 3 สัปดาห์มีรายการประเมิน 5 รายการดังนี้

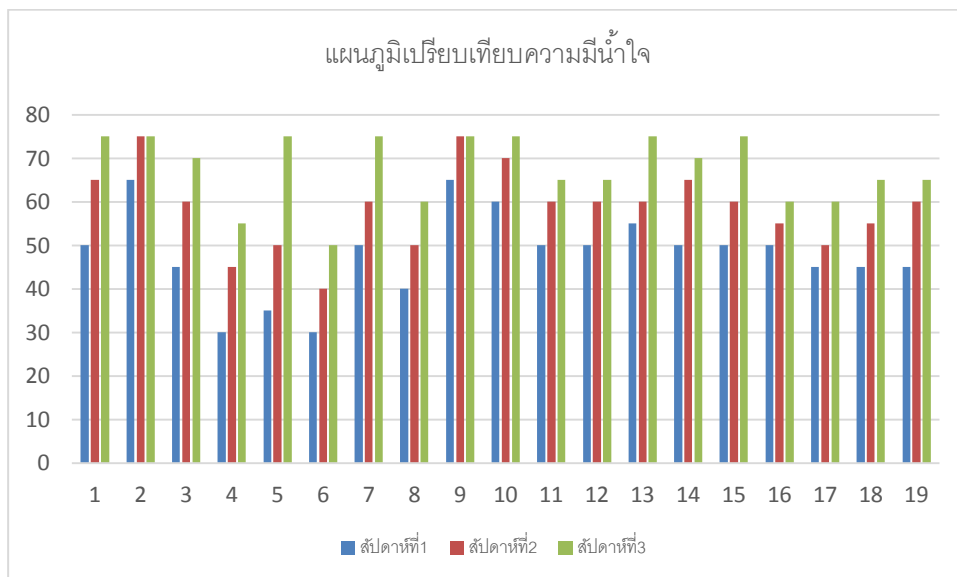
- 1.แบ่งปันสิ่งของ/ขนมให้เพื่อน
- 2.ช่วยเหลือเพื่อนในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน
- 3.ปลอบใจผู้อื่นเมื่อมีทุกข์
- 4.ให้เพื่อนยืมสิ่งของ
- 5.ช่วยเหลือครูในสิ่งที่สามารถทำได้

โดยมีคะแนนเต็มรายการละ 3 คะแนน ดังนั้นเด็กจะมีคะแนนสำหรับการปฏิบัติ 5 รายการต่อวันมีคะแนนเต็ม 15 คะแนน เมื่อเด็กปฏิบัติกิจกรรมครบใน 1 สัปดาห์ หรือปฏิบัติกิจกรรมครบ 5 วัน คะแนนรวมจึงเป็นสัปดาห์ละ 75 คะแนน ผู้วิจัยจึงนำคะแนนในแต่ละสัปดาห์ของเด็กทุกคน มาแสดงเป็นคะแนนรวมจำนวน 3 สัปดาห์ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงค่าคะแนนจากพฤติกรรมด้านความมีน้ำใจใน 3 สัปดาห์ Posttest

ชื่อ-สกุล	คะแนนรวมเต็ม75คะแนน		
	สัปดาห์ที่1	สัปดาห์ที่2	สัปดาห์ที่3
1.ค.ช.กรวิ แสนใจธรรม	50	65	75
2.ค.ช.จิรายุ จินดาแก้ว	65	75	75
3.ค.ช.ไกรสร มารยาท	45	60	70
4.ค.ช.ขจรพล จันทร์ไทย	30	45	55
5.ค.ช.จตุภัทร วัชรวงษ์	35	50	75
6.ค.ช.ธีรคนย์ ธีญะดี	30	40	50
7.ค.ช.ตะสิน คุ่มตะสิน	50	60	75
8.ค.ช.ศุภกร อินทร์สว่าง	40	50	60
9.ค.ญ.บุษกร ดีพุ่ม	65	75	75
10.ค.ญ.บุษราคัม ธรรมรักษ์	60	70	75
11.ค.ญ.ภิญญามาศ ฤกษ์โหรา	50	60	65
12.ค.ญ.วรรษุสรรา กิ่งเม่ง	50	60	65
13.ค.ญ.ปิยมน บุญธรรม	55	60	75
14.ค.ญ.พรรณวษา จันทร์เจริญผล	50	65	70
15.ค.ญ.ภัทรลภา กรมนา	50	60	75
16.ค.ญ.วสินี แซ่ตั้ง	50	55	60
17.ค.ญ.อัฐมา ขันทมาลา	45	50	60
18.ค.ญ.พิชชาดา สาแก้ว	45	55	65
19.ค.ญ.ปณณิศา ปัญจแก้ว	45	60	65
รวม	910	1060	1285
คะแนนเฉลี่ย	47.89	55.78	67.63
คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	63.85	74.37	90.17

แผนภูมิแสดงค่าเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจ

จากกราฟแสดงค่าคะแนนจากพฤติกรรมความมีน้ำใจของเด็กใน 3 สัปดาห์เป็นการเก็บคะแนนจากกลุ่มประชากร 19 คน ที่เป็นเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุ 3-4ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว มีรายการประเมิน 5 รายการคือ 1.แบ่งปันสิ่งของ/ขนม 2.ช่วยเหลือเพื่อนในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน 3. ปลอบใจเมื่อผู้อื่นมีทุกข์ 4.ให้เพื่อนยืมสิ่งของ 5.ช่วยเหลือครูในสิ่งที่สามารถทำได้ เด็กมีคะแนนจากการแสดงพฤติกรรมความมีน้ำใจรายสัปดาห์ ตลอด 3 สัปดาห์มีค่าร้อยละแสดงความก้าวหน้าตามลำดับ

ดังนี้ 47.89 55.78 67.63

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

พฤติกรรมความมีน้ำใจต้องมีการส่งเสริมหรือพัฒนาตั้งแต่เด็กทั้งนี้เพราะวัยเด็กเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมรวมทั้งการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมในวัยต่อไป จากการศึกษาเอกสารงานและวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสนใจการใช้กิจกรรมเล่นิทานพัฒนาคุณธรรมเป็นแนวทางหนึ่ง ที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะและความพร้อมของเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจโดยใช้กิจกรรมเล่นิทานคุณธรรม

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กชาย-หญิง อายุ 3 ปี จำนวน 19 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว

วิธีวิจัย

1. ศึกษาวิเคราะห์คุณลักษณะตามวัย พบว่าเด็กในความรับผิดชอบยังขาดคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจซึ่งเป็นคุณลักษณะตามวัยในด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องความมีน้ำใจ ช่วยเหลือ แบ่งปัน
2. ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะตามวัยด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องความมีน้ำใจ เป็นคุณลักษณะตามวัยในพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม
3. ศึกษาแนวทางแก้ปัญหาและกิจกรรมที่จะนำมาใช้ปรับปรุงประสิทธิภาพการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการโดยการจัดกิจกรรมเล่นิทานคุณธรรมเป็นวิธีการที่จะช่วยให้เด็กมีคุณลักษณะตามวัยที่หลักสูตรต้องการ
4. ศึกษา วางแผน ออกแบบกิจกรรมและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และนำไปปรับปรุงแก้ไขข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
6. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว จำนวน 19 คน
7. เขียนรายงานการวิจัย

ผลการวิจัย

เด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว มีพฤติกรรมด้านความมีน้ำใจอยู่ในระดับสูงมีพัฒนาการที่ดีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง 3 สัปดาห์ จากระดับค่าเฉลี่ย 47.89, 55.78, และ 67.63 ตามลำดับ

การอภิปรายผล

ผลจากการวิจัยโดยใช้กิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจก่อนการทดลองมีการรับรู้คุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจ การแบ่งปัน การแสดงออกซึ่งความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและการช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน การช่วยเหลือครูในสิ่งที่ตนสามารถทำได้ อยู่ในเกณฑ์พอใช้ หลังจากใช้กิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ 3 เรื่องคือ 1. หนูแ่งส้มมีน้ำใจ 2. น้ำใจของเมโลดี้ 3. หนูดีไม่มีน้ำใจ ในแต่ละช่วงสัปดาห์เด็กมีพฤติกรรมด้านความมีน้ำใจสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเล่นิทานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจสามารถพัฒนาจริยธรรมด้านความมีน้ำใจของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. การที่เด็กมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงขึ้นในระดับดีมากและแตกต่างจากก่อนการทดลองเพราะว่านิทานกับเด็กเป็นของคู่กันโดยธรรมชาติเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ชอบฟังนิทานเพราะนิทานให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินและตอบสนองความต้องการของเด็ก เพราะกิจกรรมการเล่นิทานเป็นกิจกรรมที่เด็กชอบ นิทานจึงเปรียบเสมือนเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กสนใจ ซึ่งความสนใจเป็นแรงให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ไคร่เรียน นำไปสู่ความองงามและพัฒนาในทุกด้าน กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2543:42) อ้างถึงใน ปรานี ปิยาภิ(2551) นิทานเป็นเรื่องเล่าสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน การเล่านิทานก็เพื่อให้เกิดความสนุกและให้ความรู้ ในการสร้างคนให้เป็นคนดีในสังคม กุหลาบ มัลลิกะมาส (2518, หน้า 99-100) อ้างใน พิทยาภรณ์ สิงหทานตพงศ์. (2559) ถ้าผู้เล่ามีเทคนิคในการเล่านิทานที่ดี เด็กจะติดตามเนื้อเรื่องในนิทานอย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องมีการบังคับ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางสังคมของ แบนดูรา ที่ชี้ให้เห็นว่า กระบวนการสนใจมีผลต่อการรับรู้ ถ้าเด็กมีความสนใจก็จะเกิดการรับรู้ที่ดี นิทานสามารถนำมาสอนตามจุดประสงค์ที่ผู้วิจัยต้องการได้ โดยเฉพาะ คุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2522: 45) กล่าวว่า การเล่านิทานเป็นการเล่านิทานที่มีตัวแบบที่ดี โดยมีจุดมุ่งหมายให้เด็กเรียนแบบพฤติกรรมของตัวละครนั้นๆ เป็นวิธีการที่เด็กเกิดการเรียนรู้ทางสังคมที่ดี ผู้ปลูกฝังจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับตัวเด็ก โดยการเรียนรู้แบบจากตัวละครที่ดี จากนิทานที่ผู้วิจัย ทำขึ้น และนิทานที่มีอยู่แล้วมีเนื้อหาที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมที่ชัดเจน จึงทำให้เด็กได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมเกี่ยวกับพัฒนาการจริยธรรมด้านความมีน้ำใจ ที่หลากหลาย เช่น การแบ่งปัน การมีน้ำใจ การช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และระหว่างการเล่นิทานผู้วิจัยจะถามตามจุดประสงค์ของนิทานแต่ละเรื่อง ทำให้เด็กได้คิดและตอบคำถามที่ปรากฏอยู่ในนิทาน เด็กจึงเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จากการกระทำซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กดังที่เพียเจร์ ได้กล่าวว่าเด็กในวัยนี้จะเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงหรือสิ่งที่เป็นรูปธรรมตัวอย่างเช่น นิทานเรื่องหนูแ่งส้มมีน้ำใจ ครูถามว่าหนูแ่งส้มแบ่งไอศกรีมให้ใคร เด็กตอบว่า หนูแ่งส้มแบ่งไอศกรีมให้น้องซึ่งน้องทำไอศกรีมตกพื้น และในขั้นสรุปผู้วิจัยได้มีการสรุปด้วยคำถามเกี่ยวกับสาระสำคัญของเรื่องลักษณะตัวละครในเรื่อง ความรู้และคำสอนที่ได้จาก

เรื่องเพื่อให้เด็กได้ติดตามและทบทวนความรู้จากนิทาน เป็นการย้ำเตือนทำให้เด็กจดจำได้ดีตัวอย่างเช่น นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การอยู่ร่วมกันต้องมีน้ำใจแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันจะทำให้เป็นที่รักของเพื่อนๆ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากประสบการณ์ด้านการสอนและประสบการณ์ที่ได้รับจากการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยครั้งนี้สามารถสรุปนำมาเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

- 1.ก่อนนำไปใช้ครูผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตร แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆตลอดจน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวินัยในตนเอง ให้เข้าใจอย่างชัดเจนเพื่อประยุกต์แนวคิด หลักทฤษฎี มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 2.การดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมมักถูกมองว่าเป็นเรื่องยากและเป็นนามธรรม แต่ความเป็นจริงแล้ว สามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้กับเด็กทุกวัยเพียงแต่ต้องมีวิธีการและกระบวนการที่เหมาะสมและต่อเนื่อง ประเด็นสำคัญคือต้องค่อยเป็นค่อยไป
- 3.ก่อนดำเนินการต้องเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ มาเป็นอย่างดี เพราะเด็กมีช่วงความสนใจสั้นต้องจัดกิจกรรม โดยเฉพาะการเล่นให้เด็กมีความประทับใจ จะเป็นการสร้างแรงจูงใจได้เป็นอย่างดี
- 4.การวิจัยในลักษณะนี้สามารถนำไปใช้กับเด็กพิเศษได้
- 5.ก่อนดำเนินการจะต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่สมบูรณ์และถูกต้องชัดเจน กล่าวคือต้องมีการวิเคราะห์พัฒนาการ คุณลักษณะตามวัย พฤติกรรม โดยต้องใช้เครื่องมืออย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ทราบถึงปัญหาอย่างแท้จริง
- 6.เลือกวิธีการหรือสื่อที่จะนำมาจัดทำหรือพัฒนาโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับความพร้อมวุฒิภาวะความต้องการ ความถนัด และความสนใจของเด็กในแต่ละช่วงอายุ
- 7.ในการจัดกิจกรรมเล่นนิทาน ควรคำนึงถึงลักษณะของสื่อที่ใช้ประกอบในการทำกิจกรรมเช่นภาพ ประกอบการเล่นนิทาน ภาพต้องมีขนาดที่เด็กมองเห็นชัดเจนและจูงใจให้เด็กฟังนิทาน
- 8.ควรคำนึงถึงระยะเวลาในการจัดกิจกรรมต้องมีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก และขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็กเด็กอายุ 3-4 ปี ระยะเวลาในการเล่นประมาณ15นาที เด็กอายุ 5-6 ปีระยะเวลาในการเล่นประมาณ20นาที

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาทำการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยเสนอว่าควรทำการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัยในด้านอื่นๆอีกนอกเหนือจากการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง นอกจากนี้การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัยควรดำเนินการกับกลุ่มประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างอื่นที่มีลักษณะเฉพาะต่อไป

บรรณานุกรม

- กณิกัรพงศ์พันธ์สถาพร.(2553).พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงประกอบการเล่นิทาน
- กรมวิชาการ.(2547 ก) คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สำหรับเด็กปฐมวัย 3-5ปี (พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิราภรณ์ วสุวัต (2540:บทคัดย่อ) อ้างใน ปราณี ปรีวาที. (2551) .พัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล ตามแนวคอนสตรัคติวิสม์ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ.
- ปราณี ปรีวาที. (2551). การพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยการเล่นิทานและติดตามผล
http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ear_Chi_Ed/Pranee_P.pdf
- ปิมปภา ร่วมสุข,ขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์,นันทิยา ดวงภักเมศ และคณะ.(2558,ฉบับคัดย่อ ฉบับที่1 เดือนมกราคม-เมษายน). การสร้างนิทานเพื่อพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ.
- พรใจ สารยศ,สุนทร เทียนงาม,ศศิธร ณะบุตร และคณะ. (2559).การวิจัยในชั้นเรียน.คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
- พวงทอง กุลละวณิชย์ (2553).การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม อธิบาท4 อง เด็กปฐมวัย
- พิทยาภรณ์ สิงหกานตพงศ์.(2559).นิทานและวรรณกรรม คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
- ภาณี เทลี.(2550).วิจัย การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้ชุดนิทานส่งเสริมคุณธรรม.
<http://www.vcharkarn.com/vblog/42534>
- วนิภา วรพันธ์.(2552).การพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมของเด็กนักเรียนอนุบาลชั้นปีที่2 โดยใช้ทฤษฎีพุทปัญญา.
- ศักดิ์ชัย ไชยรักษ์,ชนมรัชดา ยาแก้ว,ภาณุวัฒน์ นิ่มนวล และคณะ. (2558.) คุณธรรมจริยธรรมแฉจรรณยาบรรณของวิชาชีพครู.(พิมพ์ครั้งที่1) สำนักพิมพ์เสมอธรรม มหาลัยสวนดุสิต
- ศุภมาส จีรกอบสกุล.(2559).ทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นิทานร่วม.
- ศศิพันธุ์ เปียนเปี่ยมสิน,ทัศนา นาคุณทรง,มุกิดา ทาคำแสน. (2559). การบริหารศึกษา.คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ภาคผนวก

แผนการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยที่ 1

สาระการจัดประสบการณ์ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วยการจัดประสบการณ์ หนูจำหนูทำได้

1.ชื่อกิจกรรม กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (กิจกรรมในวงกลม) เรื่องการมีน้ำใจ

2.จุดประสงค์

- 1.เด็กสามารถบอกการปฏิบัติตนในการแบ่งปัน
- 2.เด็กสามารถเล่านิทานที่ฟังได้
- 3.เด็กมีพฤติกรรมการแสดงออกในเรื่องการแบ่งปัน

3.สาระการเรียนรู้

1.สาระที่ควรรู้

1.1การแบ่งปัน คือการแบ่งปันสิ่งของที่เรามี หรือสิ่งที่เราสามารถให้แก่ผู้อื่นและเป็นประโยชน์กับคนที่รับโดยไม่หวังผลตอบแทน

2.ประสบการณ์สำคัญ

- 2.1การฟังเรื่องราวจากนิทาน
- 2.2การแลกเปลี่ยนและการฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 2.3การมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม

4.ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นนำ

1.ครูนำหนังสือนิทานเรื่อง แก่งส้มมีน้ำใจ มาเล่าให้เด็กฟัง

ขั้นสอน

1.ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับนิทาน เรื่อง

ครูบันทึกคำตอบของเด็ก

2.ครูถามเด็กเกี่ยวกับเรื่องการแบ่งปันที่เด็กๆเคยปฏิบัติ

ครูบันทึกคำตอบของเด็ก

ขั้นสรุป

1.เด็กร่วมสรุปนิทานเรื่อง หนูแก่งส้มมีน้ำใจ กันอีกครั้ง และสรุปกิจกรรมเกี่ยวกับการแบ่งปัน

5.ประเมินผล

- 1.สังเกตการบอกการปฏิบัติตนในการแบ่งปัน
- 2.สังเกตการเล่านิทานซ้ำ

3.สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกเรื่องการแบ่งปัน

สื่อ 1.นิทานเรื่อง หนูแก้มมีน้ำใจ

แผนการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยที่ 2

สาระการจัดประสบการณ์ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วยการจัดประสบการณ์ หนูจำหนูทำได้

1.ชื่อกิจกรรม กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (กิจกรรมในวงกลม) น้ำใจของเมโลดี้

2.จุดประสงค์

- 1.เด็กสามารถบอกการปฏิบัติตนในการช่วยเหลือเพื่อน
- 2.เด็กสามารถเล่านิทานที่ฟังได้
- 3.เด็กมีพฤติกรรมแสดงออกในเรื่องการช่วยเหลือเพื่อน

3.สาระการเรียนรู้

1.สาระที่ควรรู้

- 1.1การช่วยเหลือ เป็นการแสดงออกซึ่งความมีน้ำใจกับบุคคลที่อ่อนแอกว่า

2.ประสบการณ์สำคัญ

- 2.1การฟังเรื่องราวจากนิทาน
- 2.2การแลกเปลี่ยนและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 2.3การมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม

4.ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นนำ

- 1.ครูนำหนังสือนิทานเรื่อง น้ำใจของเมโลดี้ มาเล่าให้เด็กฟัง

ขั้นสอน

- 1.ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับนิทาน เรื่องน้ำใจของเมโลดี้

ครูบันทึกการตอบคำถามของเด็ก

- 2.ครูถามเด็กเกี่ยวกับเรื่องการช่วยเหลือเพื่อนที่เด็กๆเคยปฏิบัติ

ครูบันทึกการตอบคำถามของเด็ก

ขั้นสรุป

- 1.เด็กร่วมกันสรุปนิทานเรื่อง น้ำใจของเมโลดี้อีกครั้งและกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อน

5.ประเมินผล

- 1.สังเกตการบอกการปฏิบัติตนในการช่วยเหลือเพื่อน
- 2.สังเกตการเล่านิทานซ้ำ
- 3.สังเกตพฤติกรรมแสดงออกเรื่องการช่วยเหลือเพื่อน

สื่อ 1.นิทานเรื่อง น้ำใจของเมโลดี้

แผนการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยที่ 3

สาระการจัดประสบการณ์ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วยจัดประสบการณ์ หนูจำหนูทำได้

1.ชื่อกิจกรรม กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (กิจกรรมในวงกลม) เรื่องการมีน้ำใจ

2.จุดประสงค์

- 1.เด็กสามารถบอกการปฏิบัติตนในการเสียสละ
- 2.เด็กสามารถเล่านิทานที่ฟังได้
- 3.เด็กมีพฤติกรรมการแสดงออกในเรื่องการเสียสละ

3.สาระการเรียนรู้

- 1.สาระที่ควรรู้
 - 1.1การเสียสละคือ การให้ของส่วนตัวให้กับบุคคลที่เดือดร้อนหรือต้องการความช่วยเหลือ
- 2.ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1การฟังเรื่องราวจากนิทาน
 - 2.2การแลกเปลี่ยนและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
 - 2.3การมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม

4.ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นนำ

- 1.ครูนำหนังสือนิทานเรื่อง หนูดีไม่มีน้ำใจมาเล่าให้เด็กฟัง

ขั้นสอน

- 1.ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับนิทาน เรื่อง หนูดีไม่มีน้ำใจ

ครูบันทึกการตอบคำถามของเด็ก

- 2.ครูถามเด็กเกี่ยวกับเรื่องการเสียสละที่เด็กๆเคยปฏิบัติ

ครูบันทึกการตอบคำถามของเด็ก

ขั้นสรุป

- 1.เด็กสรุปนิทาน เรื่องหนูดีไม่มีน้ำใจร่วมกันอีกครั้งและสรุปกิจกรรมเกี่ยวกับการเสียสละ

5.ประเมินผล

- 1.สังเกตการบอกการปฏิบัติตนเรื่องการเสียสละ
- 2.สังเกตการเล่านิทานซ้ำ
- 3.สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกเรื่องการเสียสละ

สื่อ

1.นิทานเรื่อง หนูดีไม่มีใจ

แบบสังเกตพฤติกรรมความมีน้ำใจเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล 3 ขวบห้อง 4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว
ก่อน/หลัง Pretest/ Posttest ครั้งที่.....วัน/เดือน/ปี.....

ผู้สังเกต นางสาวสมลักษณ์ เมฆหมอก ผู้ดูแลเด็ก

ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่เด็กแสดงพฤติกรรมได้

ชื่อ-สกุล	รายการพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก														
	แบ่งปันสิ่งของ/ ขนมให้เพื่อน			ช่วยเหลือเพื่อน ในการปฏิบัติ กิจกรรมร่วมกัน			พูดลอบใจผู้อื่น เมื่อมีทุกข์			ให้เพื่อนยืม สิ่งของ			ช่วยเหลือครูในสิ่งที่ สามารถทำได้		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
1.ช.กรวี แสนใจธรรม															
2.ช.จิรายุ จินดาแก้ว															
3.ช.ไกรสร มารยาท															
4.ช.ขจรพล จันทร์ไทย															
5.ช.จตุภัทร วัชรวงษ์															
6.ช.ธีรคนย์ ธีญะดี															
7.ช.กสิน คัมตะสิน															
8.ช.ศุภกร อินทร์สว่าง															
9.ช.บุญกร ดิพม์															
10.ช.บุญบราคม ธรรมรักษ์															
11.ช.กัญญาภาส ฤกษ์โหรา															
12.ช.วรัญญาสร่า กิ่งมั่ง															
13.ช.ปิยมน บุญธรรม															
14.ช.พรณวษา จันทร์เจริญผล															
15.ช.ภัทรลภา กรมนา															
16.ช.วสินี แซ่ตั้ง															
17.ช.อัฐมา ชันทมมาลา															
18.ช.ณ.พิชชาดา สาแก้ว															
19.ช.ปณิศา ปัญญแก้ว															

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับ 3 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติได้ทุกครั้ง

ระดับ 2 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติได้บางครั้ง

ระดับ 1 คะแนน หมายถึง ไม่ปฏิบัติเลย

ตารางแสดงค่าคะแนนพฤติกรรมด้านความมีน้ำใจ

ชื่อ-สกุล	คะแนนรวมเต็ม75คะแนน					
	สัปดาห์ที่1		สัปดาห์ที่2		สัปดาห์ที่3	
1.ค.ช.กรวิ แสนใจธรรม						
2.ค.ช.จิรายุ จินดาแก้ว						
3.ค.ช.ไกรสร มารยาท						
4.ค.ช.ขจรพล จันทร์ไทย						
5.ค.ช.จตุภัทร วัชชวงษ์						
6.ค.ช.ธีรคนย์ รัชญะดี						
7.ค.ช.ตะสิน คุ่มตะสิน						
8.ค.ช.ศุภกร อินทร์สว่าง						
9.ค.ญ.บุษกร ดีพุ่ม						
10.ค.ญ.บุษราคัม ธรรมรักษ์						
11.ค.ญ.ภิญญามาศ ฤกษ์ไธรา						
12.ค.ญ.วรัชญ์สร่า กิ่งเม่ง						
13.ค.ญ.ปิยมน บุญธรรม						
14.ค.ญ.พรรณวษา จันทร์เจริญผล						
15.ค.ญ.ภัทรลภา กรมนา						
16.ค.ญ.วสินี แซ่ตั้ง						
17.ค.ญ.อัฐมา ชันทมาลา						
18.ค.ญ.พิชชาดา สาทแก้ว						
19.ค.ญ.ปณณิศา ปัญจแก้ว						
รวม						
คะแนนเฉลี่ย						
คะแนนเฉลี่ยร้อยละ						

ชุดนิทานคุณธรรม

1. หนูแก้มมีน้ำใจ
2. น้ำใจของเมโลดี้
3. หนูดีไม่มีน้ำใจ

ภาพการจัดกิจกรรมเล่านิทานชุดคุณธรรม 3สัปดาห์
สัปดาห์ที่ 1 หนูดีไม่มีน้ำใจ

สัปดาห์ที่2 นิทานเรื่องน้ำใจของเมโลดี้

สัปดาห์ที่ 3 หนูเก่งสัปดาห์นี้

ภาพพฤติกรรมความมีน้ำใจหลังการใช้กิจกรรมเล่นิทานชุดคุณธรรม

พฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างการจัดกิจกรรมและหลังกิจกรรมเล่นิทานชุดคุณธรรม(ต่อ)

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางสาวสมลักษณ์ เมฆหมอก
วันเดือนปีเกิด	15 พฤษภาคม 2519
สถานที่เกิด	จังหวัดสุพรรณบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	428 ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี 72110 โทร 0861760415
ตำแหน่งที่ทำงานปัจจุบัน	ผู้ดูแลเด็ก
สถานที่ทำงาน	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
ประวัติการศึกษา	ประถมศึกษา โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา ๕ จังหวัดสุพรรณบุรี มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี อุดมศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เอกการท่องเที่ยวและการโรงแรม

